

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Daniela Stříteská

Vybrané etické problémy 21. století

Doping ve sportu

Olomouc 2020

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Hubálek, Ph.D.

„Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně za použití citované literatury.“

V Olomouci dne.....

.....

Daniela Stříteská

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Tomášovi Hubálkovi, Ph.D. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Obsah

Úvod.....	5
I Teoretická část	6
1 Úvod do problematiky.....	6
2 Doping v historii a současnosti	8
2.1. Doping 19. a 20. století	9
2.2 Doping v současnosti	11
3 Etika.....	12
3.1 Etika sportu	12
3.2 Etika boje proti doping.....	14
4 Seznam zakázaných látek a metod.....	15
4.1 Zakázané skupiny látek	15
5 Prevence doping.....	18
5.1 Vývojová stádia	19
5.2 Rekreační sport.....	20
6 Kontrola doping	21
6.1 Světový antidopingový program	22
6.2 Postihy za doping.....	22
II. Praktická část	24
7 Výzkum	24
7.1 Cíl praktické části.....	24
7.2 Metodologie výzkumu	25
7.3 Popis vzorku respondentů	26
7.4 Výsledky a vyhodnocení dotazníkového šetření	28
Závěr.....	38
Použitá literatura.....	40
Seznam obrázků	42

Úvod

Doping ve sportu je znám již od nepaměti, to ovšem neznamená, že tím pádem je záležitostí přežitou, naopak je to problémem naprosto současným. „Proč se stal doping komplikovaným problémem právě v této době? Nejspíše proto, že sport se v dnešní podobě již příliš vzdálil svým kořenům. Přestože doping sahá nepochybně až do starověku, celá záležitost se stala palčivou až v éře vzniku „vrcholového sportu“-tedy entity, která vznikla poté, co sport přerostl z roviny čisté zájmové do sféry ekonomické a politické.“ (Hnízdil a kol. 2000 s. 7). Ovšem toto zneužívání se neprojevuje pouze na vysoké profesionální úrovni, ale také na úrovni amatérské. Proto, boj proti dopingů v dnešním světě nestojí pouze na kontrole dopingů ve výkonnostním sportu, ale i na prevenci a represii. Stále dochází k vývoji nových látek, které jsou kontrolou neprokazatelné, proto je důležité stavit tento problém na etickou stranu člověka. Je totiž velice nespravedlivé, že sportovci, kteří mají skvělé výsledky z důvodu dopingů uvádějí do pozadí ti, kteří si svoji formu vypracovali pomocí tvrdého tréninku a odříkání.

Je smutnou pravdou, že sport přestal být záležitostí pouhého potěšení a zahrnuje v sobě jak politickou, tak společenskou složku. A podle mého názoru vede sportovce k tomu, aby se uchýlili k dopingů právě to, jak je na vysokých příčkách velice dobře platově ohodnocený. Bylo by dobré, pro sport samotný, aby se z něho doping úplně vyřadil a umožnil tak sportu, aby byl opět vedený pouze cestou spravedlivé hry. Mnoho sportovců si totiž neuvědomuje, že dopingem porušují jak pravidla sportovní i etické, tak ale ohrožují i své zdraví, které má člověk pouze jedno. I když je v dnešním světě těžké se těmto látkám a metodám vyhnout, protože jsou velice dobře dostupné a lidé touží být dobří, ba i nejlepší, tak je otázkou, zda má sportovec, který se uchýlí o dopingů a zvítězí stejně dobrý pocit jako sportovec, který zvítězí díky své pílí, času a tvrdé práci.

Má bakalářská práce je dělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se budu zabývat problematikou dopingů v rámci historie a současnosti, etikou sportu v rámci dopingů ale i její kontroly, seznamem zakázaných látek a metod, prevencí a kontrolou dopingů, které jsou v této problematice velice důležité. Co se týká praktické části, tak ta bude zrealizována dotazníkovým šetřením, které se bude věnovat otázkám ohledně dopingů. V praktické části popíši metodologii výzkumu, vzorek respondentů, její cíl, výsledky a vyhodnocení tohoto dotazníkového šetření. Na závěr shrnu všechny poznatky z teoretické i praktické části.

I Teoretická část

1 Úvod do problematiky

Slovo doping se poprvé objevuje ve slovníku až v roce 1889. Na původu slova doping existuje hned několik teorií. První teorie mluví o tom, že slovo pochází z vlámského doop v tomto případě se jedná o tuk k mazání podešví. Druhá teorie pochází také ze slova doop, ovšem s jiným významem, představuje povzbuzující odvar z bylin a kořinek. Třetí teorie pochází ze slova dop, kdy se jedná o druh pálenky používané jako povzbuzující prostředek při náboženských obřadech. Označení doping se v době svého vzniku roku 1889 používalo pro označení silného výluhu tabáku, který byl používán k nečestnému obchodu se starými koňmi. (Hnízdil a kol. 2000).

„Doping ve sportu znamená podávání (poskytování) farmakologických skupin dopingových prostředků a dopingových metod sportovcům či sportovkyním a jejich používání jimi.“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 1997 s. 7). Existuje mnoho definic dopingů, ovšem všechny znamenají to samé. Zvýhodnění před soupeři po použití určitých látek, které mohou zvýšit výkonnost sportovce. Pokud se sportovec unáhlí k takovému rozhodnutí je jeho jednání v rozporu s morálními a etickými principy, a to je znehodnocením sportu, jako takového. Základním pravidlem sportu je, že soutěž musí být spravedlivá a musí mít rovné podmínky pro každého, rozhodnutím sportovce k požití některých podpůrných látek se tím pádem porušuje základní pravidlo sportu. Látky, které způsobují doping jsou takové, které mohou zvýšit výkonnost nebo odolnost sportovce proti únavě (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 1995).

Doping je i jev, při kterém dochází k porušení jednoho nebo i více antidopingových pravidel. Mezi tyto pravidla patří přítomnost některé zakázané látky v těle, použití nebo pokus o použití těchto látek, vyhýbání se dopingové kontrole, podvádění při dopingových kontrolách, držení zakázaných látek, nelegální zacházení se zakázanými látkami, podporování a navádění k podávání či aplikaci zakázané látky. Doping ve sportu je hlídán několika dokumenty, kterými se musí sportovní svazy a jejich členové řídit. Těmito základními dokumenty jsou Světový antidopingový kodex, Mezinárodní standardy, Modely nejlepší praxe, Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu (Pyšný 2006).

Při popisu dopingu by bylo ovšem hrozně obcházející, kdyby se popsal pouze definicí, tento problém má více aspektů, a to celkem pět, které by se měli brát v úvahu. Aspekt fair play, pokud někdo použije nějakou ze zakázaných látek znevýhodňuje tak ostatní. Aspekt cizorodosti, tím je myšleno vpravení látek zvyšující výkonost do organismu. Aspekt neškodnosti, zde se jedná o tom, jak doping poškozuje naše zdraví, ovšem naše zdraví může poškozovat i sport samotný. Aspekt zaměření pozornosti na vrcholový sport, při němž se podle nepřítomných důkazů s tímto jevem setkáme více u amatérských sportovců. Aspekt poměru zisk a riziko, zisk z vrcholového sportu je v dnešní době tak vysoký, že to sportovci překryje strach ze zdravotního rizika. Zde by seděla otázka k zamyšlení „*Je lepší být chudým a zcela čestným profesionálním sportovcem výkonnostně desátým v zemi, nebo prvním, mediálně známým, a tudíž i potenciálně bohatý, scestovalým po olympiádách, ale s těžkým zdravotním rizikem z dopingu a se špatným svědomím z podvodu?*“ (Hnízdil a kol. 2000 s. 10)

2 Doping v historii a současnosti

Pokud chceme zjistit, kdy vlastně doping vznikl, musíme se vrátit zpět v čase k samému počátku lidstva. Pojem doping tehdy sice neexistoval, ale člověk i tak znal povzbuzující účinky různých přírodních látek (Nekola 2008). Už od básní Homéra, který popsal, jak po jídáním kostní dřeně lvů, zvyšoval svou sílu bájný hrdina Řeckých válek Achilles. Z dalších přírodních látek zvyšující výkonnost známe například u antických Egyptanů mixy olejů s šípky, zatímco Řekové jedli halucinogenní houby a semínka sezamu (Pyšný 1999). Dříve látky, které měly navozovat stavy euforie, halucinace, zahánět strach, stupňovat agresivitu, oddalovat ospalost a únavu poskytovala pouze příroda. Když se podíváme na historii dopingů lze jí rozdělit na období před osmnáctým stoletím a období po osmnáctém století, kdy období před bylo spíše o užívání přírodních látek a období po, které se vyznačuje užíváním látek syntetických (Slepička a kol. 2000). Až při první a druhé světové válce, která spadá do pokroku v chemii se začalo ve velkém experimentovat s drogami, protože přišla nová možnost, a to přejít z látek přírodních, na látky umělé. Ve válce sloužilo užívání těchto látek hlavně k překonání strachu, odvrácení únavy, překonání pocitu strachu, hladu či žízně (Nekola 2008).

Jako negativní sociální jev je užívání drog spojeno hlavně s objevením derivátu opia a to morfiem. Ve druhé světové válce bylo morfiem využíváno zejména k léčení zraněných vojáků, ovšem první myšlenka využití této látky k dobrým účelům se zcela proměnila. Právě díky morfiu vznikali první závislí narkomani. Jelikož neexistoval žádný omezovací prostředek, droga se velice rychle začala šířit (Slepička a kol. 2000). I když se očekávalo, že po druhé světové válce drogy zmizí z důvodu přerušení propojení mezi místy, výsledek byl ve skutečnosti jiný. Látky, které se v té době vyvíjeli ke zlepšení tělesného a psychického stavu vojáků se po skončení války nabízely volně, příkladem je amfetamin v Japonsku. K dalšímu šíření dopingů ještě přispíval vědeckotechnický rozvoj, což na jedné straně přinášelo nové poznatky v rámci farmacie a medicíny, ale na straně druhé vyvíjení nových látek, které se daly zneužít, jako drogové preparáty. V tuto chvíli došlo ke zvýšení nabídky drog, ale taktéž i poptávky. Ukázkovým příkladem je průmyslová výroba kokainu ve dvacátých letech minulého století (Slepička a kol. 2018).

Dalším významným obdobím, které ovlivnilo přístup k novým látkám, proběhlo v šedesátých letech dvacátého století. Vzniklo nové hnutí s názvem Hippies, tím pádem i nový životní styl. Součástí tohoto životního stylu se stal liberálnější přístup k drogám. Na místo toho,

aby se drogy staly společensky negativním jevem se staly společensky velice vítanými, hlavně u mladé generace. Drogy byly považovány za takový alternativní způsob života. V této době docházelo k rozsáhlému šíření drog za nejrůznějším účelem. Tím pádem nelze očekávat, že konzumace drog v nejbližší budoucnosti ustoupí a vytratí se ze společenského života. Toto období se výrazně spojuje i se sportem, kdy se začal postupně velice komercializovat a nejlepší výkony i ekonomicky ohodnocovat. Vrcholový sport se stal tímto velice atraktivní a zde začíná propojení této doby toleranci k drogám a nárůstem výkonnostních požadavků ve sportu (Slepička a kol. 2018).

Už od doby, co sport vznikl byla jeho historie doprovázená snahou po stále lepších výkonech. Cílevědomost lidí tak vedla k neustále zvyšujícím se požadavkům na výkony, i na průběh tréninku. Je přirozené, že se chtěl tím pádem člověk vždy vyhnout selhání, což bylo přirozenou cestou velice obtížné, a proto se sportovci uchýlili k braní prostředků stimulující výkonnost. Toto rozhodnutí bylo však ale výrazně ovlivňováno sociálním prostředím a jeho proměnami (Slepička a kol. 2000). Už z antických olympijských her známe používání podpůrných látek ve sportu. Nebyly to ovšem látky, co známe dnes, ale látky přírodní, jako například odvar z přesličky, nebo různé houby. Užívání podpůrných látek ve sportu má tedy dlouhou historii a už významný znalec antické atletiky podporoval doping slovy: „Chtěl-li závodník dosáhnout co nejlepšího výsledku, nevidím tuto možnost v dietě, ale v dopingu!“ (Hnízdil a kol. 2000 s. 16).

2.1. Doping 19. a 20. století

Devatenácté století je charakteristické rozvojem technických věd, které umožňovalo rozpracování metod čištění a koncentraci i oddělování chemických látek. Přejde se na lepší syntetické látky a rozšiřuje se tím nabídka stále nových preparátů. Nastává tedy postupná chemizace sportu. Doping se stává výrazně pozorovatelnější i tím, že narůstá počet sportovních akcí a tím narůstá i počet sportovců (Slepička a kol. 2000). A proto řada dokumentovaných případů u sportovců, kteří si zlepšili výkon pomocí různých prostředků přichází právě v tomto století. Svůj výkon zlepšovali pomocí různých látek nabízených chemií jednalo se nejčastěji o strychnin, nitroglycerin, alkohol a opium. Od devatenáctého století přichází vlna zpráv o užívání dopingu a první zprávy o úmrtí sportovců z důvodu požití podpůrných látek. V roce 1869 byly zveřejněny zprávy, kdy trenéři svým svěřencům podávali ke zlepšení výkonu směsi z heroinu a opia ke zlepšení výsledků v cyklistice. Dalším příkladem jsou Britové, kteří užívali strychnin, heroin, brandy, kokain a inhalovali čistý kyslík. Z devatenáctého století je též první známý případ úmrtí kvůli předávkování drogami, konkrétně trimetalu, jednalo se o případ

cyklisty Artura Lintona. Je očividné, že široký rozmach po prvních olympijských hrách v roce 1896 bylo odstartováním nového rozvoje sportovního soutěžení, včetně dopingu (Nekola 2008).

První zmínka o dopingu ve dvacátém století byla z roku 1904, kdy vítěz maratonského běhu před závodem dostal několik injekcí síranu strychninu a snědl několik vajec, a to všechno zapil několika sklenicemi alkoholu. Po tomto zákroku proběhlo na trati jeho lékařské ošetření. Dalším případem dopingu, kterým je znám italský maratonec, který byl na olympijských hrách pod vlivem strychninu a závod tak dokončil pouze díky pomoci od pořadatelů a hned poté byl odvezen do nemocnice. V roce 1910 se poprvé objevila zpráva o negativním dopingu, kdy jeden z poražených v profesionálním boxu řekl, že mu byla do čaje dána oslabující látka, a proto prohrál, tuto informaci se ovšem nikdy nedokázalo prokázat (Nekola 2008).

Probíhali různé kombinace látek ke zvýšení výkonu například roku 1959 mladý cyklista před závodem požil osm tablet Sympaminu a několik tablet Stenaminu, a to všechno zapil černou kávou na následek této kombinace při závodě dramaticky zemřel. Z roku 1960 je známo mnoho případů úmrtí sportovců kvůli dopingu například dánský cyklista, kterému byl v krvi objeven amfetamin, boxer kvůli předávkování heroinem a dvou cyklistů na Tour de France kvůli amfetaminu. Vrcholným bodem braní tvrdých drog ve sportu byly olympijské hry v Mexiku a Mnichově, kdy šedesát osm procent zúčastněných sportovců potvrdilo, že užilo steroidy. Steroidy byly v dopingu revoluční změnou, která nastala v šedesátých letech v tuto dobu, kdy vkročily do světa se velice rychle začaly měnit tabulky rekordů.

V tomto století se začala objevovat a zdokonalovat také metoda takzvaného krevního dopingu. Jedná se o metodu, kdy je sportovci odebrán asi jeden litr krve, ta se zmrazí a krátce před závodem je sportovci žilní cestou navracena zpět do organismu, což způsobí zvýšení počtu červených krvinek a celkové kyslíkové kapacity. I když jsou známy případy tohoto dopingu, tak je při utajení nelze odhalit. Ovšem nejrozšířenější metodou dopingu se ve dvacátém století stal krevní doping erythropoetin. Nejspíše z toho důvodu, že je tato metoda při kontrole moči nezjistitelná, a při kontrole krvi je prokázání nespolehlivé. Po injekčním podání této látky dochází ke zvýšení počtu erytrocytů v krevním oběhu. Tato metoda sice přináší lepší výkonnost, ale také způsobuje zatížení srdečního svalu a hustší krev, a to může způsobit srdeční selhání. Erythropoetin ovšem není jedinou dopingovou technologií, kterou antidopingové laboratoře nejsou schopné odhalit, je jich mnoho, a i tak dochází a docházelo k mnoha skandálům ohledně dopingu (Hnízdil a kol. 2000).

2.2 Doping v současnosti

I ve dvacátém prvním století se problematika dopingu od předešlých století nikterak nemění. Asi nejčastějším problémem dopingu je právě to, jak je sport komercializován. Vrcholový sport je totiž o tom, získat co nejvíce pozornost médií, veřejnosti a sponzorů. Je už asi nemožné, aby bylo sportu doceněného, jako takového bez všech těchto okolností. Sport je totiž v dnešní době důležitý pro politiky, světové vůdce a přispívá k dynamice ekonomického rozvoje. Ovšem právě ta komercializace a vysoký přísun peněz ve vrcholovém sportu vede často k dopingu (Sekot 2008). Největším problémem v rámci dopingu je ve dvacátém prvním století genetický doping, který se velice problémově zjišťuje při testování. A i když je velice těžké genetický doping odhalit, tak ani zde, to není úplně nemožné, už se na jeden případ přišlo a v laboratořích se snaží o to, aby tento doping nebylo tak těžké odhalit.

Všechny otázky ohledně dopingu ve sportu jsou obsažené ve Světovém antidopingovém kodexu. Tento kodex již ratifikovalo více než 160 zemí z celého světa. Boj proti dopingu je celosvětově řízen Světovou antidopingovou agenturou. Co se týká našeho území je zde odborným garantem Antidopingový výbor České republiky, tento výbor je ohledně dopingu nápomocný například v činnosti kontrolní, ale i v činnosti výchovné. Co se týká činnosti kontrolní provádějí ji prostřednictvím dopingových kontrol, a co se týká činnosti výchovné jedná se zde o různé informační tiskoviny, přednášky, semináře a školení.

Od roku 2006 do roku 2019 bylo v České republice porušení antidopingových pravidel nejčetnější v kulturistice. Jedná se o padesát případů z osmdesáti dvou antidopingových porušení v České republice. Co se týká postihu za doping, byl nejmenší trest zákazu činnosti na dva roky a největší trest na doživotní zákaz činnosti. Při porušení antidopingových pravidel se zde sportovci provinili, ať už klasickým dopingem a nálezem zakázané látky, nebo i látek v těle, tak i odmítnutím kontroly dopingu, nedostavení se ke kontrole dopingu, manipulací se zakázanými látkami, držení a nelegálním nakládáním se zakázanými látkami. Dalšími sporty, ve kterých byl u sportovců objeven doping v letech 2006 až 2019 byl zápas, silový trojboj, cyklistika, americký fotbal, naturální sport, kickbox, vzpírání, naturkulturistika, plavání, rugby, atletika, box a automobilový sport (Antidopingový výbor ČR 2019).

3 Etika

Etika je relativně samostatná vědní disciplína, která má filozofický charakter. Předmětem etiky je reflexe morálky. „*Etiku můžeme vymezit buď v užším pojetí, kdy ji chápeme jako vědu, která zkoumá mravně relevantní jednání a chování, anebo v širším pojetí, kdy ji charakterizujeme jako míru humanity.*“ Etika se snaží odpovědět na etické otázky ohledně toho, co je dobré, co je spravedlivé a vlastně odkud se vzalo dobro a zlo (Seknička a kol. 2016, s. 30). Éthos je to řecké slovo ze kterého bylo slovo etika odvozeno, je to spojováno především s Aristotelem, který etiku označoval jako nauku o dobrém životě. Etika není pouze spojována se soustavou morálních norem, ale také s osobním vědomím a s tím, že je člověk odpovědný za důsledky přijatých rozhodnutí. Rozhodnutí člověka, vlastně toho, jak jedná, by se mělo rozvíjet podle určitých pravidel chování a jednání. Tímto nejzávažnějším pravidlem jsou zákony, ovšem není to tak, že pouze zákony zařídí morální chování, to by pak člověk mohl také jednat tak, že co není psáno je dovoleno a všechny pravidla, podle kterých by se měl člověk řídit psaná nejsou (Müllerová 2019).

3.1 Etika sportu

Etický význam sportu tkví především v učení sportovců principu férové hry. Sport přináší do života spoustu zážitků, má vlastně takové tři dimenze, a to přirozenou, osobní a sociální. V dimenzi přirozenosti jde o to, že se člověk setkává s vlastním tělem pohybem v prostoru i čase. V dimenzi osobní jde o vlastní charakter jedince, protože se ve sportu projevuje vlastní důstojnost člověka, nejde zde pouze o fyzickou stránku, ale i o duši. V sociální dimenzi se navozují nové známosti, kamarádství na celý život, ale i souhra se soutěží a kooperace s konkurencí. Všechny tyto tři dimenze ovšem nemusí být pouze pozitivní může se zde ukázat i jejich negativní strana. V Přirozené dimenzi se může na nejvyšší cíl brát co nejvyšší výkonnost, což může vést k dopingu, anebo způsobit zdravotní problémy. V osobní dimenzi se může stát nejvyšším cílem převaha nad ostatními, jako by na ničem jiném nezáleželo. V sociální dimenzi se zase může obrátit v násilí proti protihráčům, ale vlastně i v násilí mezi fanoušky sportu (Wolfgang 2016).

Sportovní etika je velice mladým vědním oborem, i přestože samotná etika patří mezi nejstarší obory. Slovo etika vzniklo z řeckého slova éthos, což znamená zvyk v tomto případě vztahováno k tomu, co je pokládáno za dobré a zlé. Pokud se podíváme na to, co je dobré a zlé ve sportu dalo by se to chápat tak, že zlé je sportovat pro vítězství, protože každé vítězství je pokořitelné v budoucnosti. Dobrem ve sportu by mělo být sportování pro vlastní prožitky, které

jsou hlubokým stvrzením vlastní existence v určitém čase. Když se podíváme na sportovce v dnešní době je vlastně součástí obchodu má svoji cenu, je nabízen a je prodejem i koupí. Pokud sportovec užije například anabolika je jeho tělo tím pádem chápáno, jako vlastnictví, kdy v tomto případě bylo tělo prostředkem pro peníze a slávu. Tělo by nemělo být zbožím pro byznys a sport by neměl být jarmarkem, nebo sázkovou kanceláří, měl by být radostí a návratem do dětství. Tím, co se z našeho těla v tomto ohledu stalo se po něm chce dosahovat obrovských výkonů místo toho, aby se snažilo porozumět jeho vlastní přirozenosti.

Vztah ke sportu nám začínají v první řadě utvářet rodiče, ale i tělocvikář hraje v tomto vztahu velikou roli. Musí si tedy v tomto smyslu uvědomit, že nepůsobí pouze na tělo, ale na celek, jako člověka. Lidský pohyb je pohybem duší i těla, byla by tedy chyba zaměřovat se na cvičícího jako na objekt. Pokud se člověk uchýlí k braní nějakých podpůrných látek, může to být následkem toho, že sportuje pouze pro výsledek, ale ne pro cestu k výsledku. Když člověk dělá něco pro cíl přibližuje se tím ke zvířeti, které se liší od člověka právě tím, že nehledí na cestu k cíli. Žák má být výchovou uváděn na cestu, a ne být modifikován jako obsah formy. Tělocvikář by měl dítě vést k tomu, že sport není pouze ztráta času ale, že je to aktivita, která vede k originálním prožitkům a získávání času nového. Zároveň by na něj neměl působit násilně, aktivity by měly vyplývat přirozeně. A tím vším předcházet dopingu.

Fenomén dopingu není chybou morální ale chybou současné existence, která je potvrzována pouze prostřednictvím výkonu. Výkon se dá ve fyzice i ve sportu pochopit úplně stejně je vlastně prací za čas. Existují dva odlišné pohledy na doping, a to liberální a konzervativní. Liberální člověk bude na doping pohlížet jako na něco co bylo vynuceno reálným životem. Zatímco konzervativní člověk bude doping odmítat. Proti dopingu se může bojovat etickou i právní rovinou, i když je etická lepší z důvodu hlubšího smyslu, tak je zde vítězem právní, protože může být kontrolována. Z toho vyplývá i to, že pokud se sportovec rozhodne nedopovat z důvodu, že by za to byl potrestán je to také neetické. Čistě etické by bylo pouze to, kdyby se sám sportovec rozhodl nedopovat z důvodu férové hry, ne kvůli sankci za porušení pravidel. Technicky se doping nikdy nepovede zastavit, zrušení problémů vyplývá pouze ze snahy samotných sportovců. Olympijským symbolem je oheň, sportovec má být jako ten oheň ryzí, čistý, poctivý, a to s dopingem nikdy nepůjde. Možným řešením by bylo vrátit se zpět v čase, kdy by se sport vrátil zpět do přírody, což by bylo péčí o tělo i o duši a cíl by nebyl výsledek, ale cesta (Hogenová 2000). Tím, že se člověk rozhodne ovlivnit svůj výkon dopingem, ztrácí tím sportovní aktivita svůj význam a smysl férového měření sil. Naprosto tím odporuje morálce sportu (Pavlík 2008).

Etika sportu má být především o férové hře, což ovšem neplatí, pokud člověk užije doping, nebo jakékoliv nečisté prostředky, které mu udělí sportovní výhodu, čemuž se určitě férová hra říkat nedá. Dopingem jedinec neubližuje pouze sobě, ale i druhým, z toho důvodu, že výsledek soutěže dopingem zkresluje. Když jedinec dopuje má to úplně stejný význam jako podplácení a sázkové podvody, všechny tyto věci škodí sportu, všechny jsou neférové a nekalé stejně (Wolfgang 2016).

Doping u vrcholového sportu by se mohl popsat jako zisk a riziko. Zisk z toho důvodu, že je zisk s výkonnostních sportů opravdu vysoký a riziko ze zdravotních důvodů. Kvůli tomu, že je zisk tak obrovský, tak je často překryta ta skutečnost, že to může mít dopad na to zdraví. A i tak je nejčastějším argumentem při tom, zda je doping morálním odpověď, že je nemorální z důvodu znevýhodnění ostatních sportovců například těch, kteří na to nemají a vůbec není brán ohled na to zdraví. Co se týká tolerance dopingu je zajímavé, že doping je často tolerován jinde například u hudebníka, než u vrcholového sportovce, ale těžko tak bude existovat nějaká antidopingová kontrola na koncertech (Hnízdil a kol. 2000).

3.2 Etika boje proti dopingu

Etika dopingu není ovšem pouze o chování a správného přístupu k tomuto problému sportovce, ale i o přístupu boje proti němu. Pokud se sportovec snaží nečestně dosáhnout co nejlepšího výsledku pomocí používání zakázaných látek, je to určitě zavrženíhodné. Pokud je ale boj proti dopingu veden nespravedlivě a nečestně, je to zavrženíhodné též. Disciplinární orgány bojují proti dopingu tvrdě a nesmlouvavě, a proto i když je často obtížné a nemožné prokázat to, že sportovec vědomě použil některou ze zakázaných látek, je mu i přesto vyneseno trest i v tom případě, když neexistuje žádný důkaz jeho viny a stačí jim informace, že některou ze zakázaných látek v jeho těle objevili. Je to tím pádem princip odporující etice a sportovci je tak ublíženo dvakrát. Poprvé, když mu například někdo látku podstrčil, nebo třeba z viny lékaře, který mu předepsal některé léky, ve kterých byla přítomna některých z látek, která je na zakázaném seznamu. Podruhé, kdy byl obviněn z vědomého dopingu, bez ohledu na to, jak se to stalo. Tento systém není úplně spravedlivý, nejspíše z toho důvodu, že od svého vzniku před třiceti lety je uplatňován dodnes a za celou dobu své existence nebylo dopingu zabráněno. A argumentace sportovních funkcionářů na tento systém je velice jednoduchá a bezohledná aneb, že lepší je systém nedokonalý než systém žádný, což zrovna etické moc není (Hnízdil a kol. 2000).

4 Seznam zakázaných látek a metod

Přítomnost zakázané látky v těle je jedním z hlavních bodů, při porušení antidopingových pravidel. Tyto zakázané látky a metody jsou uvedené v seznamu, který sestavuje Světová antidopingová agentura, která rozhoduje o tom, jaké látky a metody budou vedeny jako doping. K tomu, aby látku mohli přiřadit na seznam mají různá kritéria, jako například, pokud lékařský nebo vědecký důkaz, farmakologický účinek nebo zkušenost, že látka nebo metoda má předpoklady ke zvyšování sportovního výkonu, pokud může u sportovce způsobit riziko ve zdraví a pokud může znehodnotit ideu ducha sportu. Seznam je každoročně obnovován, a je to pouze jeden jediný dokument, který musí dodržovat všechny sportovní sektory. Seznamy zakázaných látek a metod se dělí na látky zakázané stále, metody zakázané stále, látky zakázané v určitých sportech a specifické látky (Nekola 2008).

4.1 Zakázané skupiny látek

- Stimulancia

Tyto látky působí na stimulaci centrálního nervového systému. Tím z únavy vytvářejí aktivitu, bdělost, ostražitost, koncentraci a snižují pocit vnímání bolesti (Pyšný 1999).

- Narkotika

Narkotika se nejčastěji užívají v kontaktních sportech, nebo v těch sportech, kde je způsobovaná velká bolest, protože působí na centrální nervový systém. Tím pádem snižují vnímání bolesti a emocí.

- Anabolické látky

Anabolické látky jsou látky steroidního původu a dělí se do dvou skupin, a to na androgenní anabolické steroidy a ostatní anabolické látky. Androgenní anabolické steroidy podporují syntézu bílkovin v organismu, mají vliv na růst svalové tkáně a působí na psychiku sportovce. Ostatní anabolické látky mají ve vyšších dávkách taktéž funkci ke stimulaci svalové hmoty, jako androgenní anabolické steroidy, ale jelikož jsou to látky nesteroidního původu, tak působí pouze ve vyšších dávkách.

- Diuretika

Diuretika mají dvě základní funkce. První funkcí je to, že umožní rychlé vylučování vody, což snižuje hmotnost. Druhou funkcí je to, že s vylučováním vody vyloučí i metabolity, a tím maskovat požití některých zakázaných látek (Nekola 2008).

- Peptidové a glykoproteinové hormony a jejich analoga

Peptidové a glykoproteinové hormony a jejich analoga jsou dopingové látky, které jsou často užívané z důvodu problematického zjištění v moči a velice snadné dostupnosti. Mezi tyto látky patří choriový gonadotropin, růstový hormon, adrenokortikotropin a erythropoetin (Pyšný 1999).

Zakázané látky za určitých okolností

- Alkohol

U alkoholu se jedná zejména o dlouhodobou a nadměrnou konzumaci, která může poškodit lidské zdraví, například závažnou poruchou jater a nádorovým onemocněním.

- Kanabinoidy

Mezi kanabinoidy se řadí například marihuana a hašiš. Při užití kanabinoidů často dochází k pocitu suchosti v ústech, kašli, stavům úzkosti, poruše vnímání.

- Lokální anestetika

Lokální anestetika přináší mnoho poškození zdraví, které většinou souvisí s poruchou oběhové soustavy a centrálního nervového systému.

- Kortikosteroidy

Když jedinec užívá kortikosteroidy dlouhodobě přináší to mnoho nežádoucích účinků, například zadržování tekutin, zvýšení krevního tlaku, ztráty draslíku, deprese, řidnutí kostí a mnoho dalšího.

- Beta-blokátory

Pokud jedinec užije beta-blokátory, tak i to přináší mnoho komplikací, které ohrožují jeho zdraví. U sportovců se ovšem nejvíce projevuje únavou, chorobnou spavostí, poruchou koordinace (Slepička a kol. 2000).

4.2 Zakázané metody

- Krevní doping

Krevní doping je metoda, která představuje nitroděložní aplikaci krve, a to krve dárce, nebo vlastní. Touto metodou se zvyšuje počet erytrocytů, což zlepšuje vytrvalostní schopnosti organismu tím, že se díky této aplikaci dostalo do těla více kyslíku k pracujícím svalovým skupinám (Pyšný 1999).

- Farmakologická, chemická a fyzikální manipulace

Touto manipulací se rozumí ta manipulace, která mění integritu a validitu odebraného vzorku moči při tom, když je prováděná dopingová kontrola. Farmakologická, chemická a fyzikální manipulace se může provádět mnoha způsoby. Sportovec může požit některou z látek, která kryje zakázanou látku v moči. Dále jí vyměnit za jinou, nebo může do moči přimíchat látku jinou. Stává se i ten případ, kdy si sportovec do svého močového měchýře vpraví moč někoho jiného, tato metoda je ovšem vysoce riziková (Pyšný 2002).

5 Prevence dopingu

Problematika dopingu je velice aktuální, a proto je potřeba nejen systematického výzkumného sledování, ale zároveň účinných a systematických prevencí ohledně dopingu. Nástin takové prevence pochází ze získaných výsledků a dosavadních poznatků. Snahou prevence je taktéž poukázat na to, že sport je provázaný i s ostatními oblastmi společenského dění. K prevenci slouží například vydávané seznamy Světové antidopingové agentury. Tato agentura každoročně publikuje seznam zakázaných látek a metod. Další metoda prevence nepotřebuje nějaké seznamy určitých metod a látek, protože staví na sportovních etických a morálních hodnotách. K prevenci proti dopingu ovšem neslouží pouze jedna agentura, již zmíněná Světová antidopingová agentura, zapojují se i ostatní významné instituce, jako je například UNESCO, Rada Evropy a národní antidopingové výbory, například antidopingový výbor České republiky.

Prevence má v určitých dokumentech i své dělení na primární, sekundární a terciální. Primární prevence se zaměřuje na vytváření celkového správného životního stylu a správného chování vyžadovaného okolím. Sekundární prevence se zabývá tím, když už člověk do braní zakázaných látek spadne, tak jeho léčbou a začleněním do běžného života. Terciální prevence se snaží o snížení rizik, které souvisí s trvalým dopováním. Tyto tři prevence jsou navzájem propojené a jejich prevence je řešena postupně, přičemž nejdůležitější je ta primární, vůbec předejítí tomu problému s dopováním (Slepička a kol. 2018).

Prevence před dopingem má ale i jiné dělení, a to na specifickou a nespecifickou. Co se týká specifické prevence, tak ta se zabývá spíše působením na rozumovou složku. Jde vlastně o to, aby byly veškeré informace o dopingu dostupné, hlavně jejich negativní zdravotní účinky. Zatím co nespecifická prevence k potlačení dopingu místo informací používá nabídku aktivit, které by měly minimalizovat možnosti nabídek dopingových látek. Tyto aktivity jsou směřované především pro děti a mládež a musí být pro ně hlavně přitažlivé, aby to zanechalo stopy na jejich emoční stránce a pomohlo vyplnit volný čas. Aktivity se uskutečňují pomocí preventivních programů, které se dají rozdělit do pěti skupin. Nejméně účinným preventivním programem je pouhé nabízení informací pomocí různých letáků a brožur. O něco lepším programem, který ovšem taky využívá informací je ten, který se přes působení na rozumovou stránku snaží o změnu v jeho názorech a chování. V tomto případě se stává ale to, že změní názor dítěte, ovšem ne jeho chování. Další program je o snaze zvyšování znalostí a zároveň návody, jak se určitým rizikům vyhnout s cílem, aby se to stalo osvojeným vzorcem chování. Dobře účinný program je ten, který se zabývá přenosem informací mezi vrstevníky. Dalším

programem, nabízeným především školní populaci je nabízení přitažlivých volnočasových aktivit, které umožňují spojení pohybu s dobrodružstvím (Slepička a kol. 2000).

Důležitou prevencí před tím, aby se člověk uchýlil k dopingu je výchova. Sportovní výchova má ve sportovci vyvolávat respektování k soupeři, k pravidlům, vytrvalost, cílevědomost a vlastně i učení se sportovním dovednostem. Výchovou se dá vést sportovce ke správné životosprávě, ale vlastně i celé tréninkové morálce. Jde tu vlastně i o formování jedince díky plnění určitých úkolů za tím účelem, aby dosahoval výkonnostní cíle. Výchova by měla být ovšem přiměřená tomu, jaké má sportovec cíle pro svou kariéru a v jakém stádiu přípravy se nachází. Existují různé metody, které se ve výchově sportu dají aplikovat. Metody prevence se dají v různém vývojovém období uplatňovat jinými prostředky a metodami výchovy. Tyto metody se dají rozdělit do čtyřech období v závislosti na tom, v jaké fázi se sportovec nachází (Nekola 2008).

5.1 Vývojová stádia

Začátek sportovní kariéry začíná nejčastěji v mladším školním věku. Je tedy prvním obdobím, v jakém se dá použít sportovní výchova. Dochází zde k fyzickým i psychickým předpokladům pro sportovní přípravu. V rámci výchovy v tomto období nejvíce působí rodina, škola, ale i kolektiv sportu ve kterém se chce dítě angažovat. Je zde důležité vybrat sport, který je pro dítě v mladším školním věku nejlepší a v tomto sportu pak podporovat jeho přirozený talent i hlídat okolní negativní jevy, které by na něj mohly působit. Dalším obdobím je to, kdy se sportovec nachází v životní fázi dospívání, kdy vyžívá jak fyzicky, tak psychicky. Střídají se zde různá období, ať už velice dobrý pocit z výhry, tak ztráta zájmu z důvodu prohry. Jedinec má zde už svoje vlastní názory, tak je zde sportovní výchova velice komplikovaná z toho důvodu, že nepřijímá názory, které se neslučují s jeho. Často zde ztrácí zájem a přestává věřit v sám sebe, proto je zde velice pravděpodobné, že se uchýlí k dopingu. Jediným úkolem výchovy je zde to, sportovce začlenit do kolektivu a ukázat mu ty správné vzory, podle kterých by se mohl řídit. Pokud sportovec projde těmito obdobími zdárně a bez požití dopingu dostane se do dalšího stádia, a to stádia vrcholového sportu. Zde se sport stává většinou úplnou náplní života a je zde velká motivace z finančního ohodnocení. Proto, když třeba někdy neuspěje uchyluje se často k dopingu. Ohledně výchovy je zde důležité zamezit nevhodným jevům, které by ohrozily kariéru sportovce.

Posledním obdobím je samotný vrchol sportovní kariéry, který má různou dobu trvání. Zde často dochází k ubytku výkonnosti, a pokud si chtějí udržet výkonnost za každou cenu často se uchylují k dopingu. Zde je v rámci prevence před dopingem důležitý hlavně přátelský kontakt, který sportovce navede, aby se stále nezaobíral pouze nostalgií z jeho doby slávy a navést ho k některým nesportovním aktivitám, kterými by se mohl zabývat (Nekola 2008).

5.2 Rekreační sport

Prevenici ve sportu je ovšem úplně nemožné kontrolovat při rekreačním sportu, kde je doping také velice intenzivním problémem. Je totiž obtížné a možná i nemožné, aby byl vytvořen nějaký univerzální antidopingový program, který by museli dodržovat všechny sportující populace. Je proto dobré prevenci v tomto případě směřovat hlavně na mládež. Ovšem, aby byla účinná musí být dlouhodobá a systematická. Nejlépe prezentována ve školním prostředí z toho důvodu, že školou je každý povinný a školní prostředí není komercializované a není tam žádná vazba na výkon. Ovšem základní podmínkou, jak zabránit dopingu je dostatečná znalost této problematiky u rodičů, učitelů tělesné výchovy i samotných trenérů (Slepička a kol. 2000).

6 Kontrola dopingů

K tomu, aby byl sportovec usvědčen z dopingů musí se nejdříve to, že zakázaný dopingový prostředek použil prokázat. Toto objektivní prokázání je zajištěno dopingovou kontrolou, kdy se zjišťuje přítomnost zakázaných látek odebráním vzorku krve, nebo moči (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 1995). Po dlouhou dobu byl doping mlčky tolerován veřejností, lékaři i sportovci. První takzvaná antidopingová zkouška proběhla už v šestnáctém století před naším letopočtem. Konala se při hrách v Thébách, a to tím způsobem, že závodníci museli před startem dýchnout na rozhodčího, z toho důvodu, aby prokázali, že nepili alkohol. Alkohol byl v té době totiž zakázán (Hnízdil a kol. 2000). O kontrolu dopingů se pokusily Ženevské konference roku 1925, 1931 a 1936, kdy jejich cílem bylo omezení, distribuce a trestání osob, které se podílejí na distribuci drog. Ovšem k vyřešení drogovému problému nepomohly (Slepička a kol. 2000). Oficiální boj s dopingem začíná od roku 1967, kdy Mezinárodní olympijský výbor založil zdravotní komisi z důvodu pravidelných kontrol k potlačení dopingů z etických i zdravotních důvodů v naprosté většině sportovních odvětví (Pyšný 1999).

Dopingovou kontrolou se u sportovců zjišťuje doping, a je prováděna odběrem vzorků tělních tekutin a následnou analýzou. Tento postup zahrnuje přepisy, způsoby a postup odběru, způsob transportu, metodiku analýzy a způsob oznamování a předání vzorků. Všechny úkony, které se skrývají pod pojmem dopingová kontrola vycházejí z dokumentů, které vydává Mezinárodní olympijský výbor. Při dopingové kontrole je důležité, aby měli všechny sportovní oddíly i všechny země stejná pravidla a podmínky, aby sportovec nemohl být podveden z nejednotného výkladu pravidel (Slepička a kol. 2000). Dopingová kontrola může být provedena kdykoliv, jak při soutěži, tak i mimo soutěž ve volném čase. Pokud sportovce komisař, který dopingové kontroly provádí vyzve k provedení kontrole dopingů, nebo i jeho asistent je sportovec povinen dbát jeho pokynů, musí podepsat písemnou výzvu a dostavit se s průkazem totožnosti nejpozději do jedné hodiny od vyzvání. Výběr sportovců, kteří budou podrobeni této kontrole je podle klíčů, který může stanovit sportovní svaz, jeho organizační složky, pořadatel soutěže a člena Exekutivy. To, že bude sportovec vyzván k dopingové kontrole neví, dokud k ní vyzván není, pokud člen Exekutivy neurčí jiný postup. Po odběru vzorku moči je vzorek předán k analýze v uzavřených a zabezpečených přepravních kontejnerech a předán k laboratorní analýze. Pokud je vzorek negativní na doping písemně se

to oznámí sportovci i předsedovi. Pokud je vzorek pozitivní zahájí se disciplinární řízení (Antidopingový výbor ČR 2003).

6.1 Světový antidopingový program

Cílem tohoto programu je „ochránit základní právo sportovců na účast ve sportu bez dopingu, propagovat zdraví, spravedlnost a rovnoprávnost pro všechny sportovce, zajistit harmonizaci, koordinaci a efektivitu mezinárodních i národních antidopingových programů s ohledem na kontrolu a prevenci dopingu.“ (Český olympijský výbor 2003 s. 17). Jinými slovy vlastně snaží o uchování vnitřní hodnoty sportu. Dá se i charakterizovat určitými hodnotami, jako je „*mravnost, poctivost, čestnost, zdraví, vynikající výkony, charakter a výchova, radost a zábava, týmová spolupráce, odhodlání a vědomí odpovědnosti, úcta k pravidlům a zákonům, sebeúcta a úcta k ostatním účastníkům, odvaha, společenství a solidarita*“ (Český olympijský výbor 2003 s. 18). Tento program se skládá ze všech prvků, které jsou potřebné a nezbytné pro optimální harmonizaci a nejvhodnější postupy, které se uplatňují v národních a mezinárodních antidopingových programech. Světový antidopingový program zahrnuje tři hlavní složky, a to Kodex, Mezinárodní standardy a Modely nejlepší praxe. Na Kodexu je Světový antidopingový program založený je jejím základním a univerzálním dokumentem. Smyslem tohoto kodexu je podpoření boje proti dopingu a vlastně koordinovat jeho základní prvky. Mezinárodní standardy byly vytvořeny za účelem harmonizace činností Antidopingových organizací, které zodpovídají za specifické, technické a provozní části antidopingového programu. Modely nejlepší praxe jsou založené na již zmíněném kodexu. Jejich účelem je poskytování optimálních způsobů řešení v různých oblastech boje proti dopingu (Český olympijský výbor 2003).

6.2 Postihy za doping

Postih za doping je od roku 2004 zapsán ve Světovém antidopingovém kodexu, platí tak pro všechny signatáře stejná pravidla, nebylo tomu ovšem vždy. Dříve se některé sportovní federace sazebníkem postihu za doping řídili pouze orientačně a přestupek posuzovali individuálně. Ovšem po podepsání Světového antidopingového kodexu platí pro všechny pravidla stejná. Když sportovec poruší antidopingové pravidlo, podléhá disciplinárnímu řízení v té sportovní organizaci, ve které soutěž probíhala, tedy například, když proběhne dopingový přestupek při soutěži, která je pod vedením mezinárodní sportovní federace, tak řeší disciplinární řízení mezinárodní sportovní federace (Nekola 2008).

Pokud sportovec poruší antidopingová pravidla může dostat různé postihy. Pokud požije některou ze zakázaných látek, nebo použije některou ze zakázaných metod liší se to tím, pokud jde o porušení první, zde se obvykle zakazuje činnost na dva roky, ovšem pokud pravidlo poruší podruhé, následuje pak doživotní zákaz činnosti. Pokud sportovec požije některou z látek, které jsou v seznamu uvedené jako specifické povzbuzující látky, což jsou látky, které jsou všeobecně zastoupené v léčebných přípravcích, tak při prvním porušení je sportovec většinou pouze varován, ovšem při druhém porušení má zákaz činnosti na dva roky, a při porušení třetím je sportovci zakázáno činnosti na doživotí. Dalším možným porušením jsou například odmítnutí odběru, nedostavení se k odběru vzorku a podvádění, při těchto porušení, také záleží na tom, po kolikáté to bylo porušeno. Při první porušení nastává zákaz činnosti na dva roky a při druhém už zákaz doživotní. Pokud jedinec nelegálně nakládá anebo podává zakázané látky, nebo metody nastává zákaz činnosti minimálně na čtyři roky až doživotí. Pokud člověk poruší některé z antidopingových pravidel je mu automaticky anulován výsledek a medaile odebrány, na soutěži, na které tyto pravidla porušil. Proti každému postihu, který byl sportovci udán se může odvolat a doba zákazu se mu může zkrátit, nebo zrušit, ovšem pokud u odvolání prokáže, že k dopingu došlo cizí vinou bez jeho vědomí, anebo neúmyslně z nedbalosti (Pyšný 2006).

II. Praktická část

7 Výzkum

Ke své praktické části jsem zvolila dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjištění názoru lidí na doping ve sportu. Dotazník jsem vytvořila na stránkách www.surveo.cz, který jsem poté šířila pomocí sociálních sítí, rodiny a kamarádů.

7.1 Cíl praktické části

Cílem mé praktické části bylo, jak jsem již zmínila zjištění názoru lidí na doping ve sportu, pomocí kvantitativního výzkumu dotazníkem. Dotazník jsem směřovala především na to, aby mohl pomoci při prevenci dopingu, a na mapování etických názorů ohledně dopingu. Co se týká prevence před dopingem, tak mi přijde z dílčích částí opatření proti dopingem jako nejzásadnější, z toho důvodu, že je to jediná část, která zasahuje všechny lidi, a ne jenom výkonnostní sportovce, jako například kontrola dopingu. Dotazník je namířený na čtyři skupiny lidí, které se ve sportovní sféře pohybují, a to na trenéry, výkonnostní sportovce, rekreační sportovce a nesportovce.

Jako cíle mé praktické části jsem sestavila tři dílčí hypotézy. První hypotéza pojednává právě o prevenci před dopingem a je to její důležitá část. Znění první hypotézy je takové, že většinu respondentů přivedla ke sportu rodina. Tuto hypotézu jsem zvolila z toho důvodu, že sport, který jedinec dělá, tak s ním začíná již ve velice mladém věku, pokud to chce takzvaně někam dotáhnout. V tom věku, ve kterém začíná se ještě neumí úplně sám plně rozhodovat, a proto k této motivaci často slouží rodiče, které pak možnou budoucí sportovní kariérou provází celý život.

Znění druhé hypotézy je takové, že většina respondentů má povědomí o problematice dopingu. Tuto hypotézu jsem zvolila z důvodu utvrzení se v tom, že doping je problémem aktuálním a veřejně probíraným i když vznikl v dávné minulosti. Proto si myslím, že sto procent respondentů bude s touto problematikou seznámeno. Znění poslední a tím pádem třetí hypotézy je takové, že většina respondentů je toho názoru, že vrcholoví sportovci dopují pouze z důvodu peněžního zisku. Tuto hypotézu jsem zvolila z toho důvodu, že dle mého názoru jsou tak vysoké peněžní zisky ve vrcholovém sportu v dnešní společnosti, která je hodně majetnický založená hlavní motivací uchýlení se k dopingem a tím pádem i častého dosažení nejlepšího výsledku.

Hypotézy

1. Hypotéza:

H0: Většinu respondentů přivedla ke sportu, který vykonávají rodina.

HA: Většinu respondentů ke sportu, který vykonávají rodina nepřivedla.

2. Hypotéza:

H0: Většina respondentů má povědomí o problematice dopingů.

HA: Většina respondentů nemá povědomí o problematice dopingů.

3. Hypotéza:

H0: Většina respondentů je toho názoru, že vrcholoví sportovci dopují hlavně z důvodu peněžního zisku.

HA: Většina respondentů není toho názoru, že vrcholoví sportovci dopují hlavně z důvodu peněžního zisku.

7.2 Metodologie výzkumu

Ve své praktické části jsem zvolila kvantitativní výzkum, který má určitou posloupnost jednotlivých realizovaných činností. Základní schéma se dělí na čtyři dílčí úkoly, a to stanovení problému, formulace hypotézy, testování hypotézy, vyvození závěrů a jejich prezentace. Stanovení problému začíná získáním co nejvíce informací o dané problematice, kterou chci zkoumat a celkově se s ní seznámit. Což se může učinit například pomocí literatury, internetu, konzultací či přímým pozorováním. Formulace hypotézy tvoří jádro kvantitativního výzkumu. A při jejich formulaci se musí dodržet tři základní pravidla. Musí být vyjádřena oznamovací větou. Musí vyjadřovat vztah mezi dvěma proměnnými. A poslední pravidlo je o tom, že musí být empiricky ověřovaná.

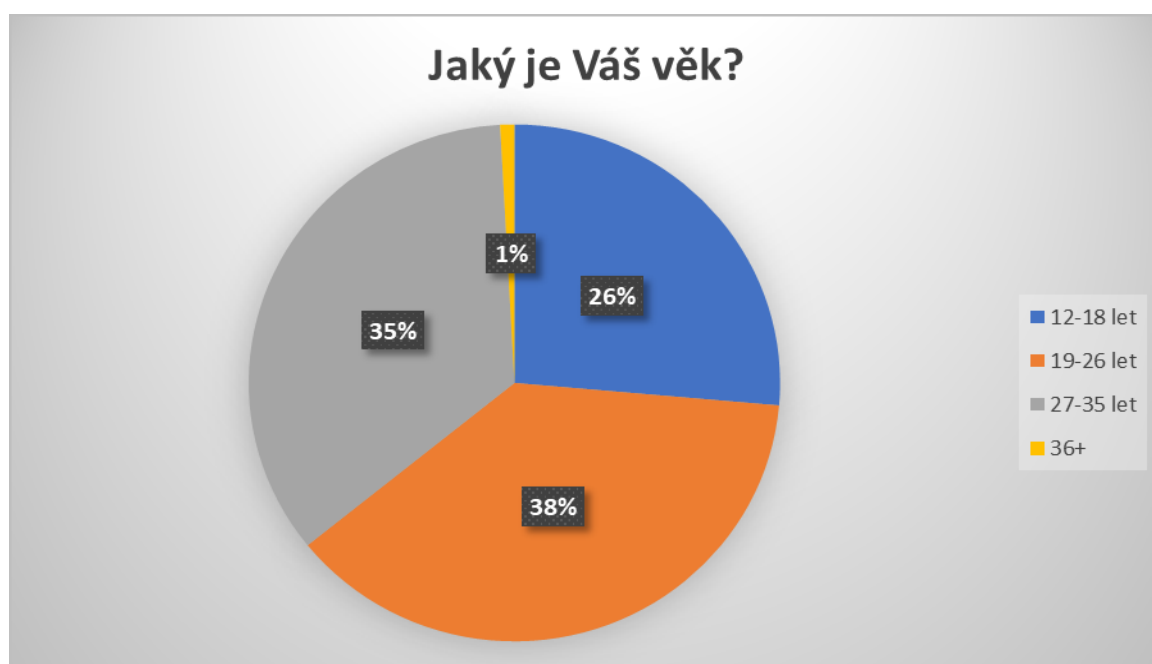
Testování hypotézy stojí na rozhodování o přijetí hypotézy, která se může přijmout na základě rozsáhlého shromažďování, třídění, zpracovávání a vyhodnocování dat, které se získávají pomocí empirických metod. Při zpracování těchto dat má velký význam matematická statistika, která plní dva základní úkoly, a to popsání shromážděných dat a usuzování vlastností celku na základě vlastností jeho částí. Pomocí výsledků ověřování hypotéz se pak vyslovují

závěry, ke kterým výzkum dospěl, tedy například přijetí hypotéz, odmítnutí hypotéz, interpretace výsledku, srovnávání s ostatními dosavadními výsledky (Chráska 2007).

Dotazníkové šetření jsem zvolila jako prostředek, který jsem realizovala v rámci kvantitativního přístupu. Dotazník jsem sestavila z 19 otázek, přičemž na jednu z otázek odpovídali pouze trenéři. Všechny tyto otázky byly výběrové až na jednu, která byla doplňovací podle vlastních slov. Celkový počet respondentů, kteří tento dotazník vyplnili je 154. Dotazníkové šetření probíhalo od 22. dubna do 2. května.

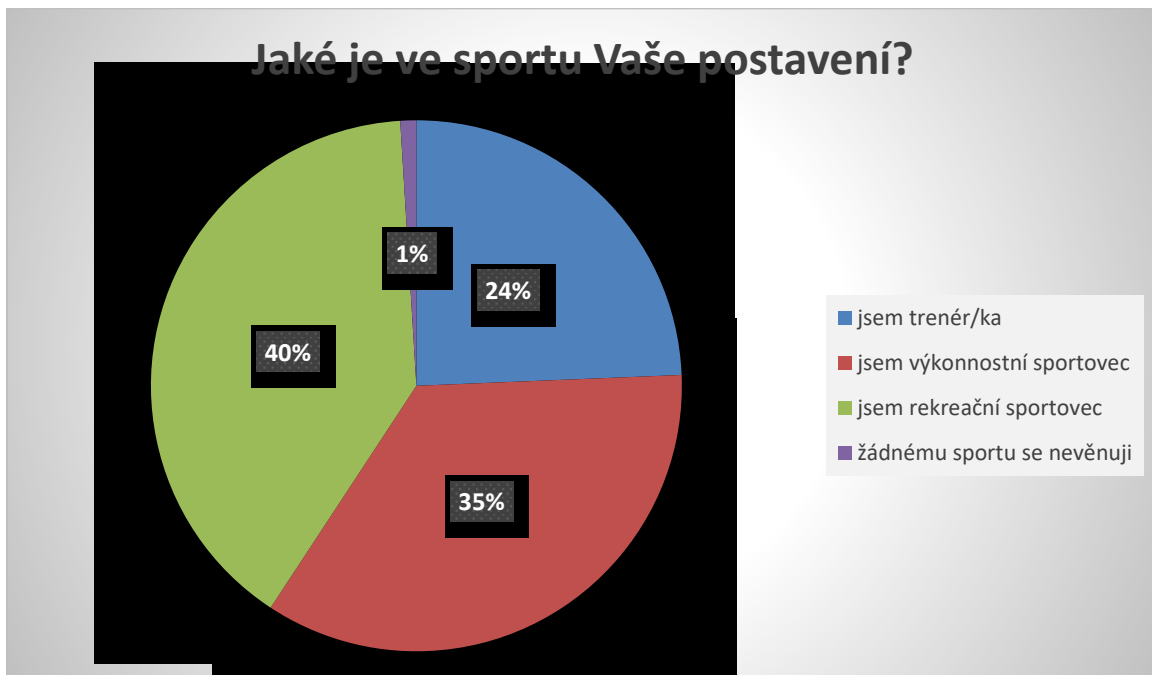
7.3 Popis vzorku respondentů

Dotazníkové šetření jsem zaměřovala na čtyři skupiny lidí, a to na trenéry, výkonnostní sportovce, rekreační sportovce a nespportovce. I když je touto problematikou nejvíce popisována skupina výkonnostních sportovců, tak se tato problematika týká úplně všech. A každá sorta těchto skupin může mít na doping úplně jiný názor, někteří ho totiž znají pouze z medií a novin, někteří z oblasti známých a někteří to zažili na vlastní kůži. Respondenty jsem rozdělila do čtyřech věkových skupin, a to 12-18 let, 19-26 let, 27-35 let a 36 +. I když sportovní kariéra může začínat již v mladším školním věku dala jsem věkové skupiny až od dvanácti let z toho důvodu, že mladší se s touto problematikou skoro nesetkávají a působí na ně spíše prevence před dopingem. Dotazníkového šetření se dohromady zúčastnilo celkem 154 respondentů z toho 71 žen a 83 mužů. Snažila jsem se zde o to, aby byl počet mužů a žen z důvodu možného nejednotného názoru na věc pouze jednoho pohlaví.

Obr. 1 Graf věku respondentů (Zdroj: vlastní zpracování)

Na výše uvedeném grafu je zobrazené procentuální zastoupení věku respondentů. V rozmezí od 12 do 18 se zúčastnilo dotazníkového šetření 37 respondentů, od 19 do 26 let 53 respondentů, od 27 do 35 let 45 respondentů a nad 36 let 15 respondentů. Zde jsem chtěla opět názory všech věkových skupin ale zároveň nejvíce tam, kde se ve sportu pohybuje nejvíce lidí.

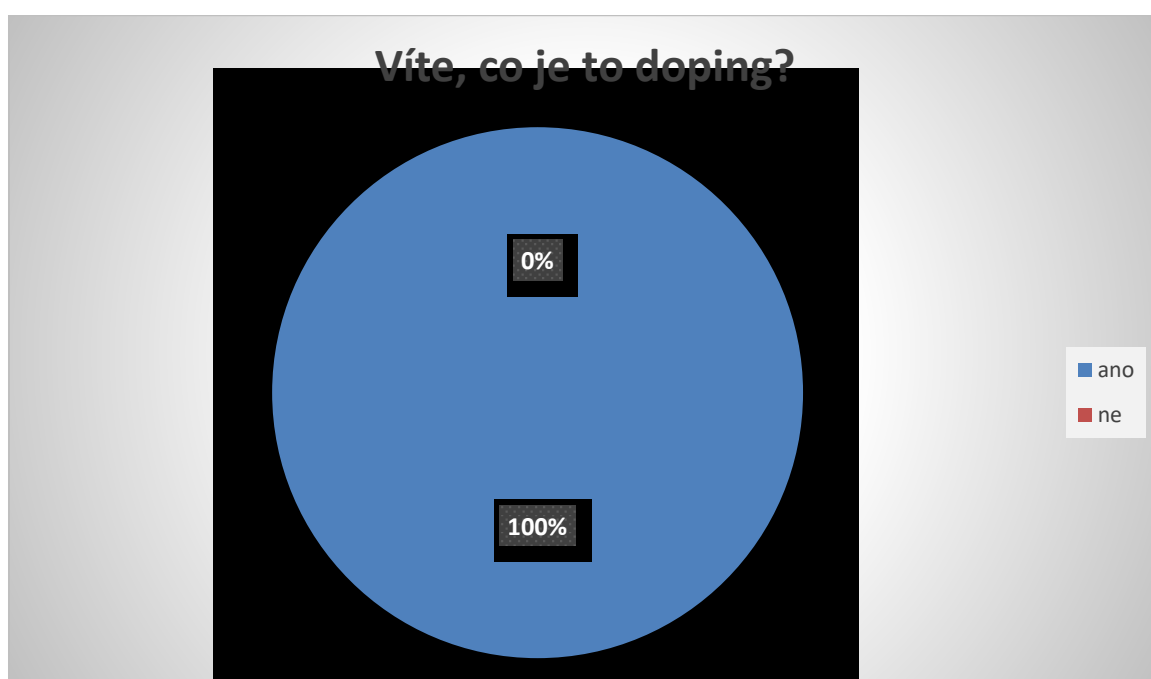

Obr.2 Graf postavení respondentů ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)

Zde je na výše uvedeném grafu vyobrazené procentuální zastoupení postavení ve sportu. Tato postavení jsem rozdělila do čtyřech skupin, jaké se ve sportu vyskytují a zařadila jsem mezi to i jedince, kteří nesportují a problematiku dopingů tak mohou znát pouze z médií, novin a rozhovorů. Co se týká pozice trenéra se dotazníkového šetření zúčastnilo 30 respondentů. Na pozici výkonnostního sportovce se dotazníkového šetření zúčastnilo 43 respondentů. Na pozici rekreačního sportovce se dotazníkového šetření zúčastnilo 49 respondentů a nejméně respondentů se zúčastnilo poslední kategorie dotazníkového šetření, a to nesportovců. Jak je vidět na grafu je procentuální zastoupení velice podobné, až na nesportovce.

7.4 Výsledky a vyhodnocení dotazníkového šetření

Jedna z mých hypotéz byla o tom, že většina respondentů bude mít povědomí o problematice dopingů, tedy budou vědět co pojem doping znamená. Touto hypotézou jsem byla velice přesvědčená, a to z toho důvodu, že doping je velice často probírané téma, ať už v médiích, tak i v rámci občanské výchovy na základních školách. Chtěla jsem zde poukázat na to, že je toto téma velice aktuální a probírané a dostane se tak do povědomí každého z nás. A výsledky dotazníkového šetření potvrzuje moji hypotézu, a to ve výsledku takovém, že 154 respondentů ze 154 dotázaných respondentů odpovědělo na otázku, zda vědí, co pojem doping znamená kladně.

Obr.3 Graf o znalosti dopingů (Zdroj: vlastní zpracování)

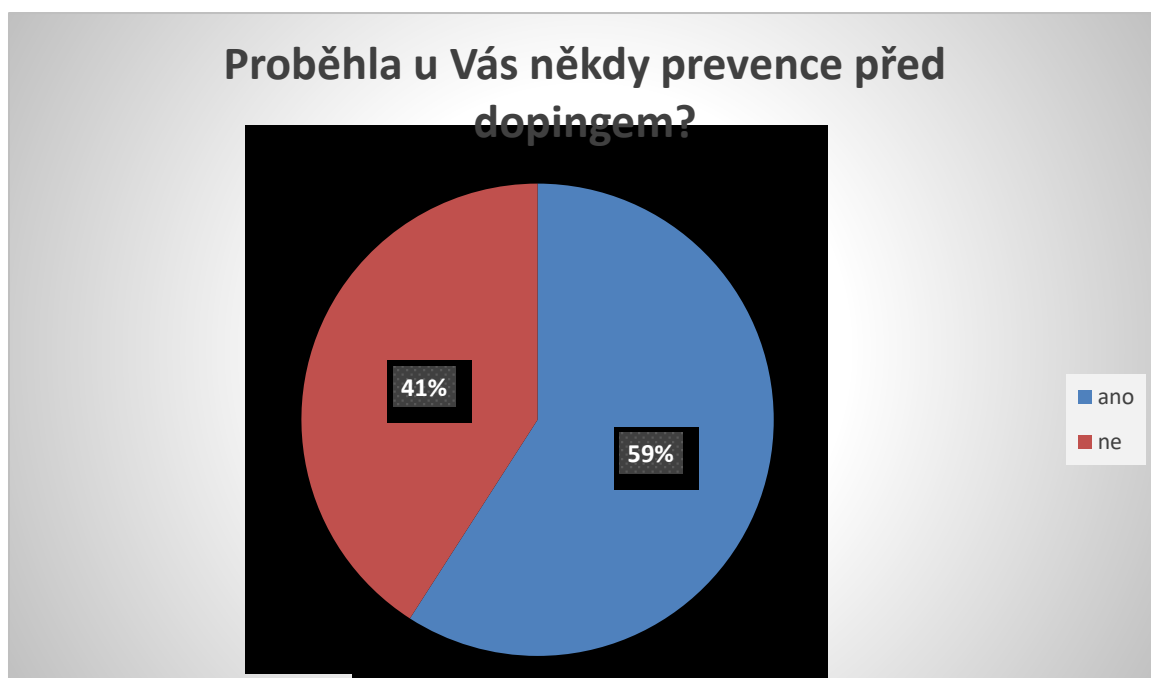
Další dotazníková otázka byla zaměřená na moji další hypotézu ve znění, že nadpoloviční většinu přivedla ke sportu rodina. Do odpovědí na otázku, kdo respondentů nejvíce ovlivnil ve sportu, který dělají jsem zahrнула rodinu, kamarádi, tělocvikáře, oni sami ale zároveň odpověď nesportuji, pro nesportovce, kteří dotazník vyplňovali a možnost vyplnění odpovědí, pokud by ani jedna z nabízených nebyla vhodná pro jejich odpověď. Rodina nejvíce ovlivnila celkem 75 respondentů, což souhlasí s mojí hypotézou. Kamarádi ovlivnili celkem 32 respondentů, tělocvikář 5 respondentů, sami se ovlivnili 4 respondenti a odpověď jiná zvolilo celkem 6 respondentů. K odpovědím jiná patřilo například první trenér, nebo různé sportovní osobnosti, které jsou určitou motivací a životním vzorem. Tuto otázku jsem zvolila z důvodu

prevence před dopingem, aby bylo znát, kdo nejvíce nás může ve sportu ovlivnit a ukázat nejlepší cestu ke sportovní kariéře.

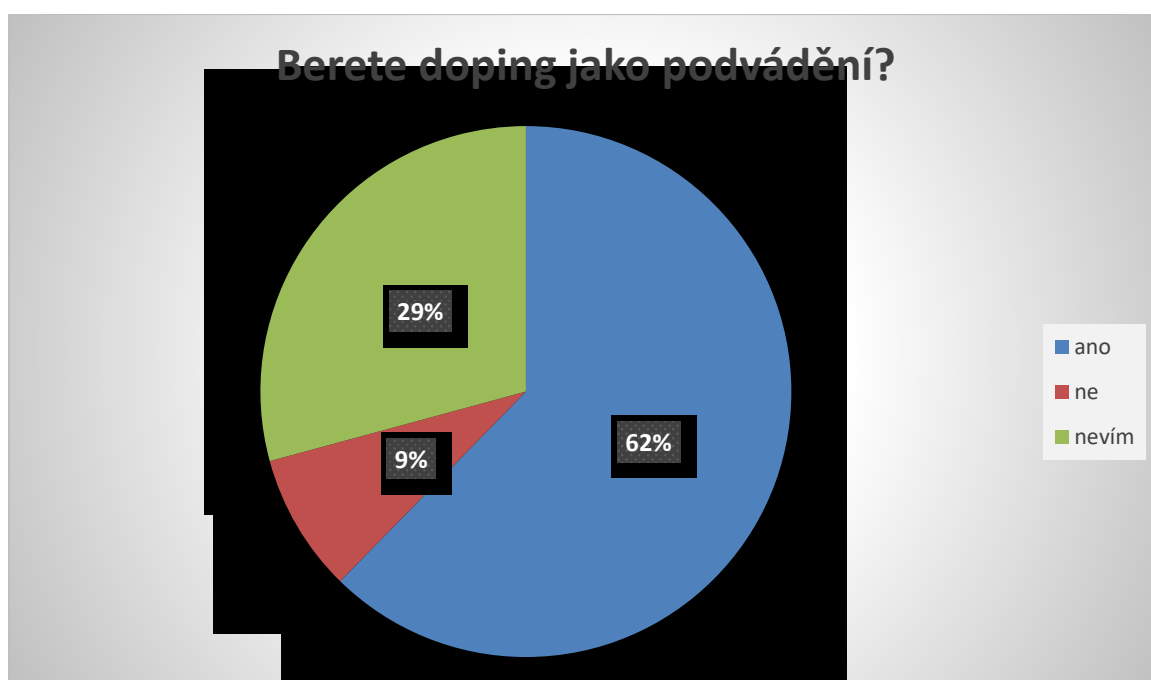
Obr.4 Graf ovlivnění ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)

Další otázka byla taktéž směřovaná na oblast prevence před dopingem. Kdy na otázku, zda u respondentů proběhla prevence před dopingem, ať už v rámci výchovy, poučení, výuky a různých programů odpovědělo kladně 91 respondentů a záporně 63 respondentů. Respondenti, u kterých prevence před dopingem proběhla, měli taktéž uvést jakou formou. Valná většina z nich uvedla, že prevence před dopingem proběhla v rámci výuky ve škole, a to přesně u 62 respondentů. Dále se často mezi odpověďmi vyskytovalo poučení od rodičů, a to u 18 respondentů, poučení od trenéra u 7 respondentů a vyhledávání informací z vlastní iniciativy u 4 respondentů. Výsledkem tohoto šetření je to, že je velice správné, že je prevence před dopingem zařazena už na základní škole, kdy se děti mohou už rozhodnout, který sport budou dělat celý život, a je potřeba, aby byla prevence zahrnuta, co nejdříve. Ale například trenéři, nebo rodina a různé preventivní programy by se v této prevenci měli více zapojit.

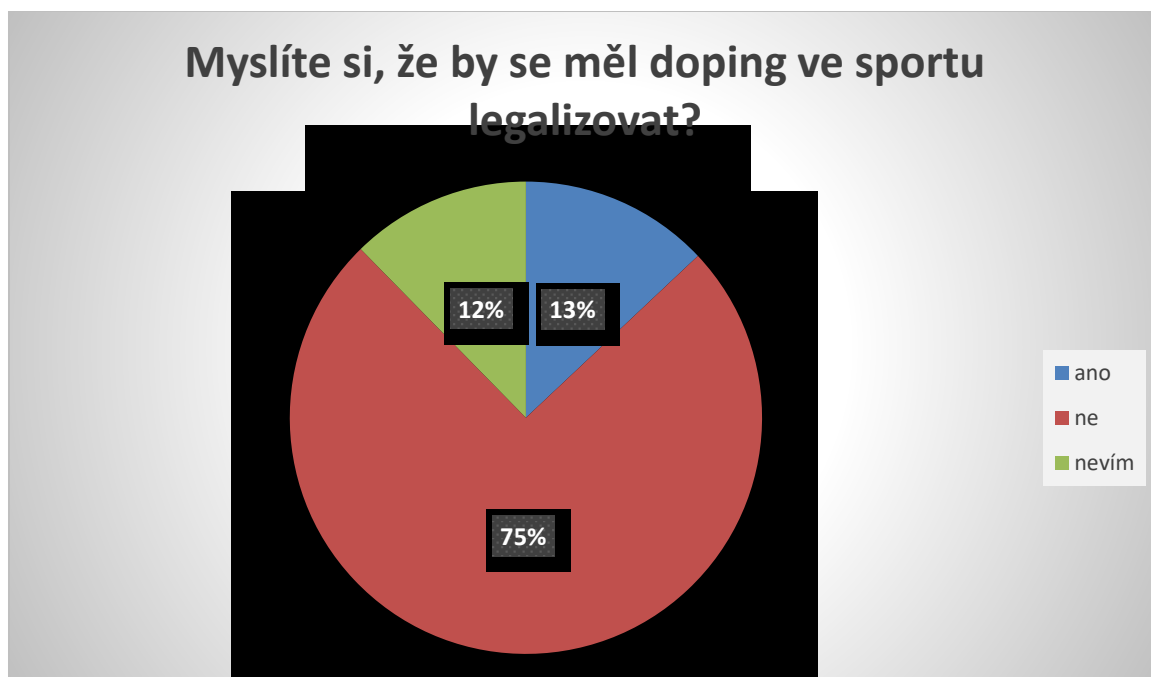
Obr.5 Graf ohledně prevence před dopingem (Zdroj: vlastní zpracování)

Další otázka byla zaměřena na etickou stranu člověka, a to taková, zda berou doping jako podvádění, kdy 96 respondentů odpovědělo kladně, 13 respondentů záporně a 45 respondentů odpovědí nevím. Tím pádem tvoří valnou většinu grafu odpověď kladná, což je velice dobře. Tuto otázku jsem zařadila z důvodu etického náhledu na tuto problematiku, protože i podle etických norem je podvádění v podobě dopingu neetické.

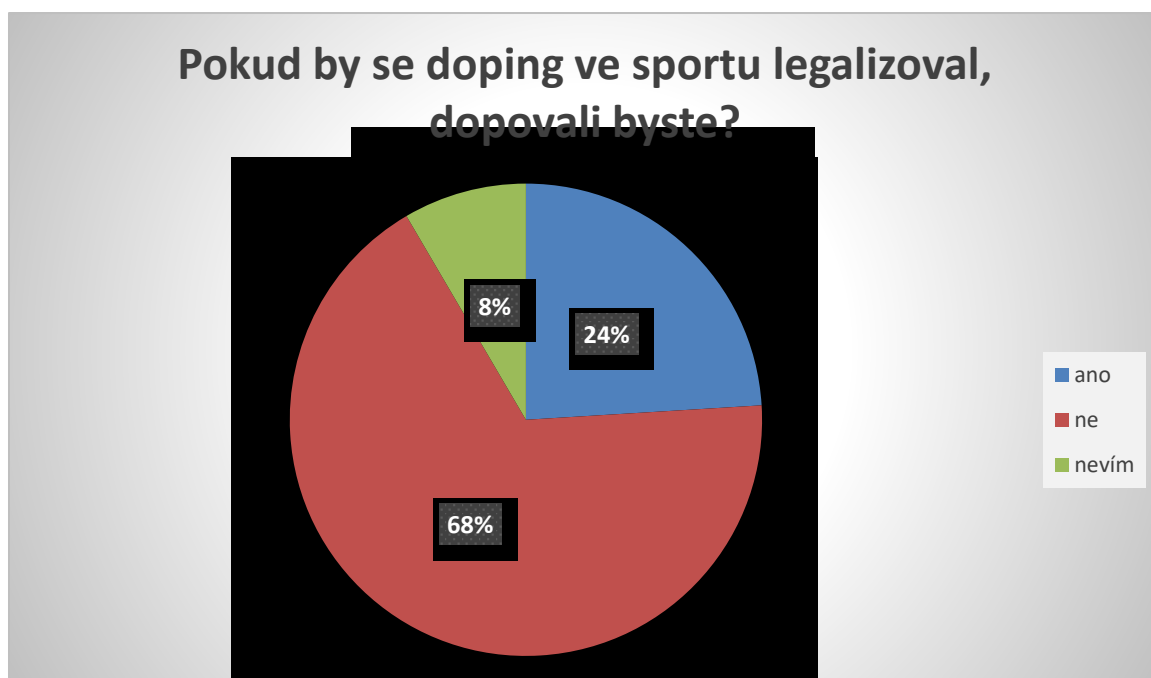
Obr. 6 Graf doping jako podvádění (Zdroj: vlastní zpracování)

Další otázka ohledně legalizace dopingu dopadla také celkem kladně. V této otázce odpovědělo 115 respondentů, že si nemyslí, že by se měl doping ve sportu legalizovat. Pro legalizaci dopingu bylo 20 respondentů. Na otázku nedokázalo odpovědět 19 respondentů nejspíše z toho důvodu, že si nebyli jistí, na kterou stranu se přiklonit. Podle mého názoru, by se doping ve sportu legalizovat určitě neměl, a to z toho důvodu, že by pak sport přestal být sportem a dobré výsledky pouze výsledkem podpůrných látek a metod.

Obr.7 Graf o legalizování dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)

Co se týká legalizace dopingu, tak na něj následovala i další otázka, a to taková, že pokud by se doping legalizoval, zda by dopovali. Tato otázka je opět eticky zaměřená, a i když je z dotazníku znát, že má většina respondentů k dopingu záporný vztah, tak by to bylo ovšem úplně jiné, kdyby byl doping eticky přijatelný, tudíž povolený. Ale i v téhle otázce to dopadlo velice pozitivně. 104 respondentů, by se k dopingu neuchýlilo i pokud by byl legalizovaný. 37 respondentů by se k dopingu uchýlilo a 13 respondentů zodpovědělo tuto otázku jako nevím, nejspíše z toho důvodu, že si tuto situaci nedokázali představit.

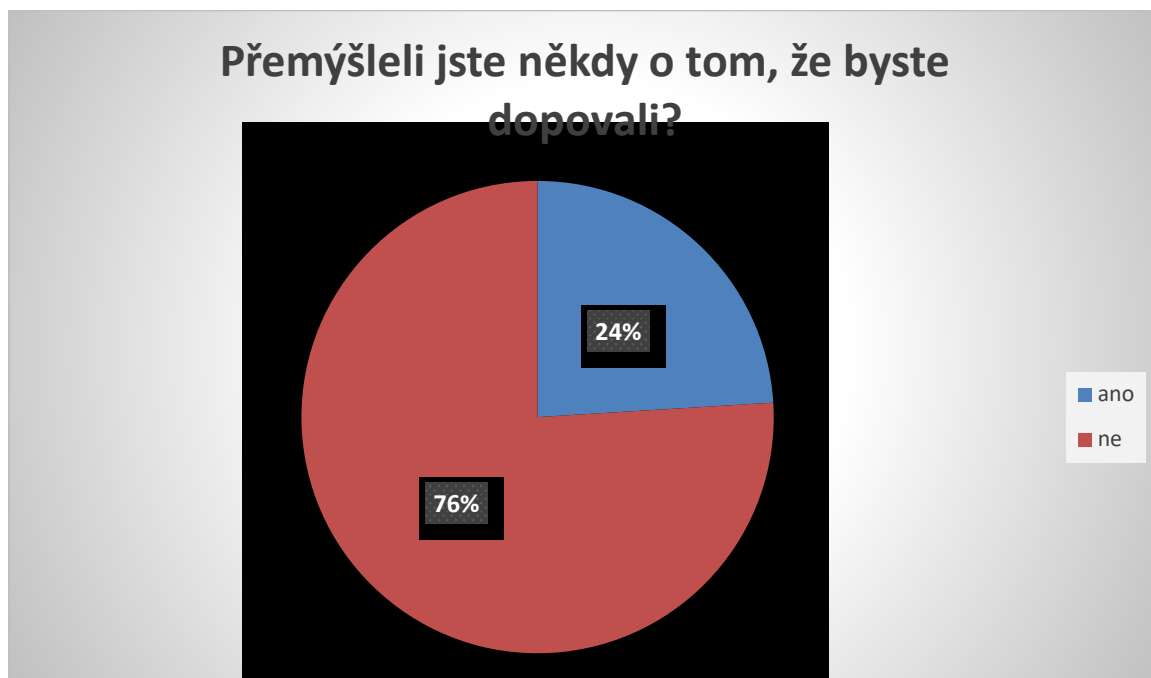
Obr.8 Graf o dopování při legalizaci dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf, který se nachází níže je s otázkou zaměřenou pouze na trenéry. Dopadla velice jednotně, a to tak, že 30 respondentů z 30 odpovědělo na otázku tak, že by svého svěřence v dopingu nepodporovalo. Tuto otázku jsem zařadila z toho důvodu, že je známo mnoho příkladů, kdy sportovci dopedli z toho důvodu, že jim trenér podával některé ze zakázaných látek bez jejich vědomí.

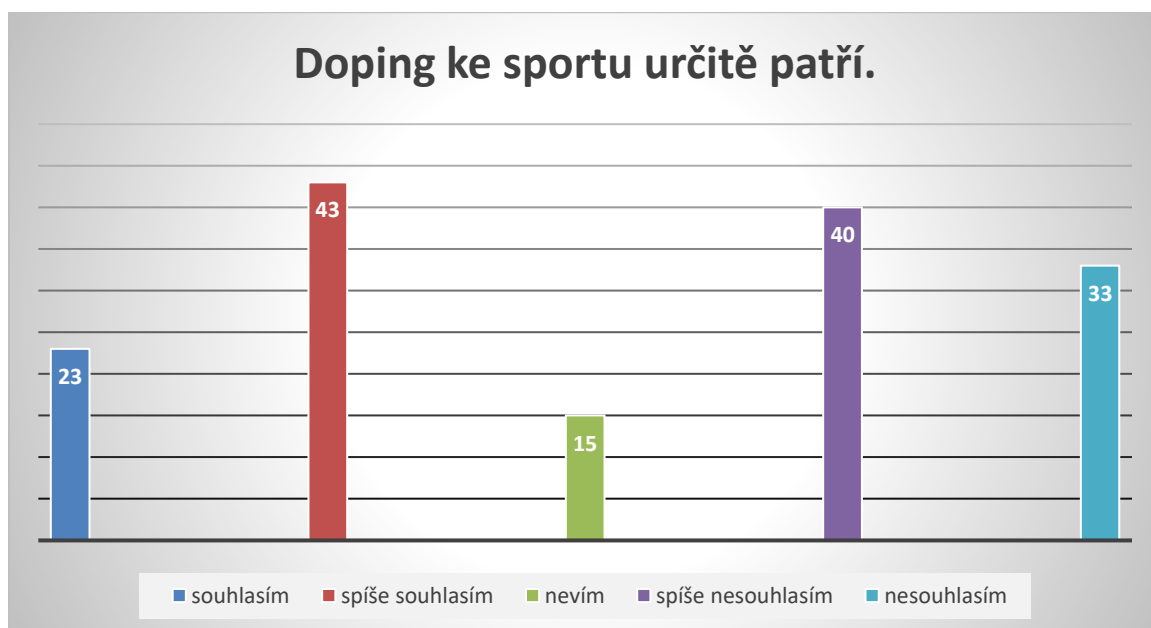
Obr.9 Graf podpora svěřenců v dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)

Při další otázce odpovědělo 117 respondentů, že o dopingu nikdy nepřemýšleli a 37 respondentů, že o dopingu někdy přemýšleli. Takže jak je zobrazeno na níže uvedeném grafu, je znát, že i zde dopadli výsledky více než přijatelně.

Obr.10 Graf přemýšlení o dopování (Zdroj: vlastní zpracování)

S tím, že doping ke sportu určitě patří souhlasilo a spíše souhlasilo 66 respondentů a 73 respondentů nesouhlasilo a spíše nesouhlasilo s tímhle tvrzením. 15 respondentů zde na otázku odpovědělo nevím.

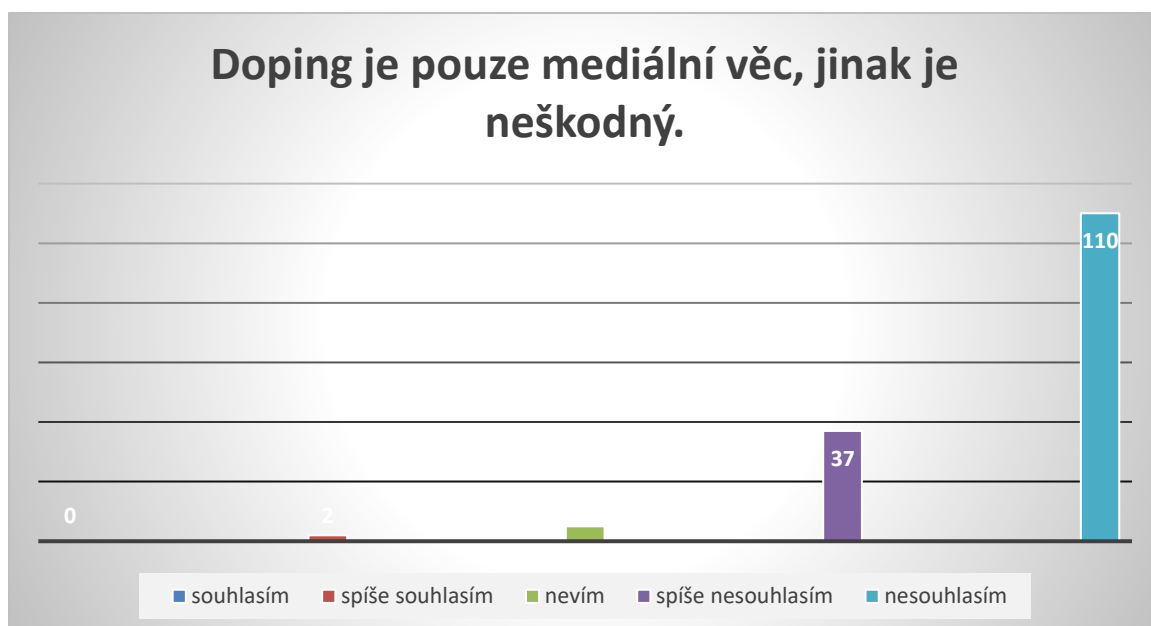
Obr.11 Graf zařazení dopingu ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)

Doping velice ovlivňuje výkonnost sportovce a nemusí tudíž vyvinout tolik námahy a obětovat tolik volného času. Při tvrzení, že by sportovci bez dopingu nebyli tolik úspěšní 45 respondentů souhlasilo a spíše souhlasilo s tímto tvrzením a 74 respondentů s tímto tvrzením nesouhlasilo, nebo spíše nesouhlasilo. 25 respondentů zde na tvrzení odpovědělo, že neví.

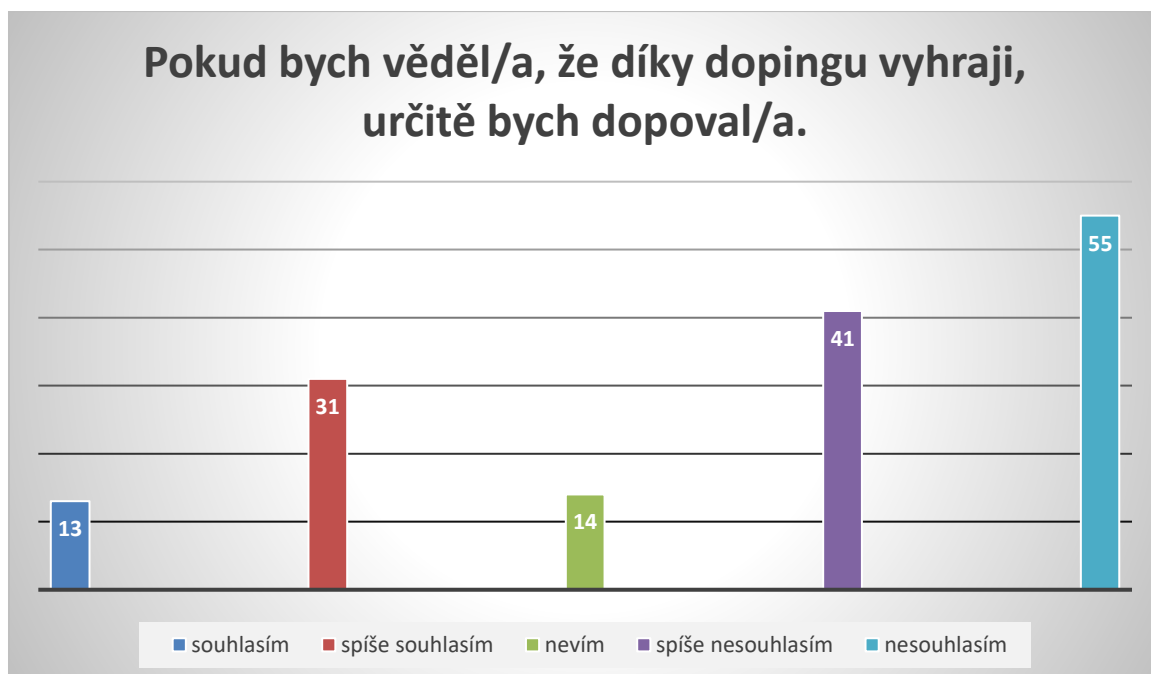
Obr.12 Graf o úspěšnosti sportovců s dopingem (Zdroj: vlastní zpracování)

Na tvrzení doping je pouze mediální věc, jinak je neškodný odpovědělo 147 respondentů nesouhlasně, nebo spíše nesouhlasně. Odpověď nevím zvolilo 5 respondentů a spíše souhlasím zvolili respondenti 2. Doping je sice mediálně zveřejňován, ale neškodný určitě není má mnoho zdravotních následků, proto tyto výsledky velice odpovídají skutečnosti.

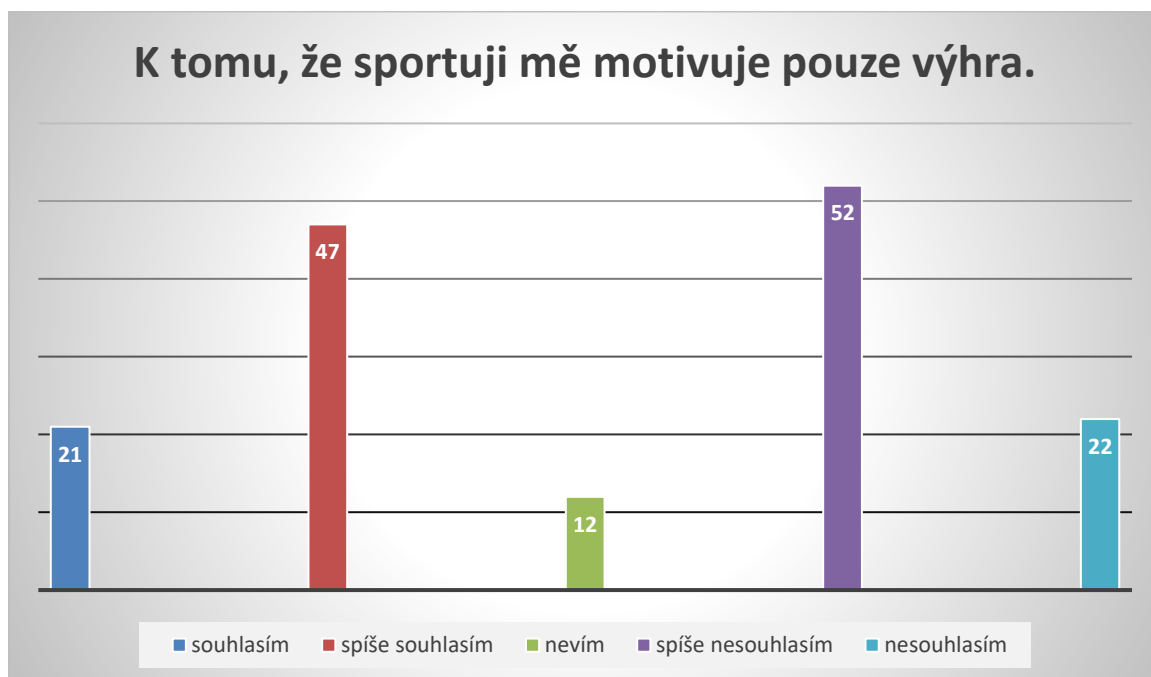
Obr.13 Graf o mediální stránce dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)

U další dotazníkové otázky odpovědělo 44 respondentů, že souhlasí nebo spíše souhlasí s tvrzením, že pokud by věděli, že díky dopingu vyhraji určitě by dopovali a 96 respondentů s tímto tvrzením nesouhlasí, nebo spíše nesouhlasí. Odpověď nevím zvolilo 14 respondentů. Toto tvrzení je další, které je zaměřené na charakter člověka.

Obr. 14 Graf o výhře a dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)

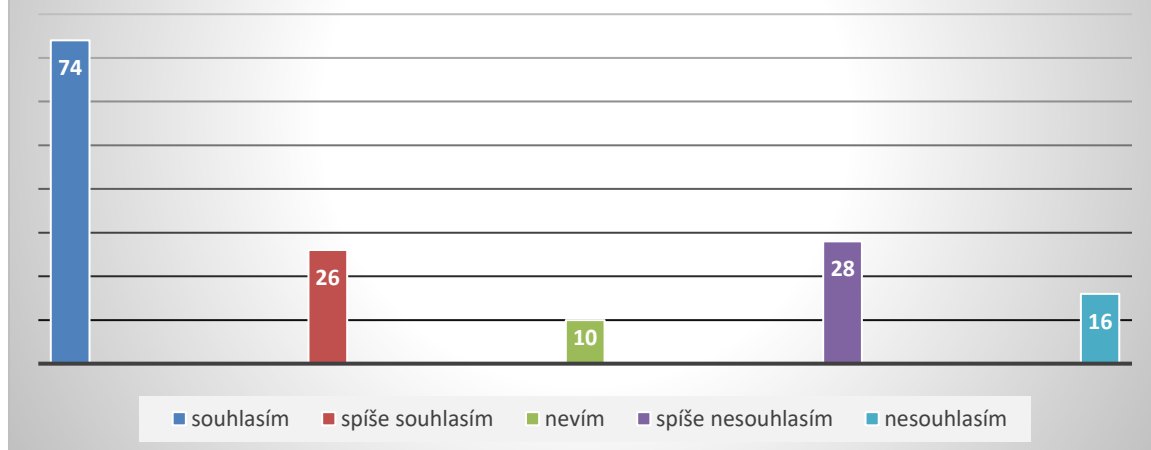
Ke sportu by sportovce mělo motivovat hlavně to, dělat ten sport samotný, měli by mít radost z toho, že se hýbou a mají nějakou aktivitu a nesportovat pouze pro výhru, proto se pak hodně sportovců uchyluje k dopingu, protože je nemotivuje samotná aktivita, ale pouze výhra. Proto jsem do dotazníku zařadila tvrzení k tomu, že sportuji mě motivuje pouze výhra, kde 68 respondentů s tímto tvrzením souhlasí, nebo spíše souhlasí a 74 respondentů s tímto tvrzením nesouhlasí, nebo spíše nesouhlasí. Na toto tvrzení odpovědělo 12 respondentů, že neví. Tyto výsledky nedopadli moc dobře, protože se kladné a záporné odpovědi dostávají skoro na polovinu. Sport by se měl hrát pro radost, jako tomu bylo dříve, a ne pro vítězství.

Obr.15 Graf motivace ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)

Na tvrzení, že když sportovci dopují, tak hlavně z důvodu vysokých peněžních zisků z výkonnostního sportu odpovědělo 100 respondentů, že souhlasí nebo spíše souhlasí a 44 respondentů, že nesouhlasí, nebo spíše nesouhlasí. Nemůže se přímo říci, co jakého sportovce motivuje k tomu, aby se uchýlil k dopingu je to velice individuální, ale podle těchto odpovědí v dotazníkovém šetření je odpověď velice jednoznačná.

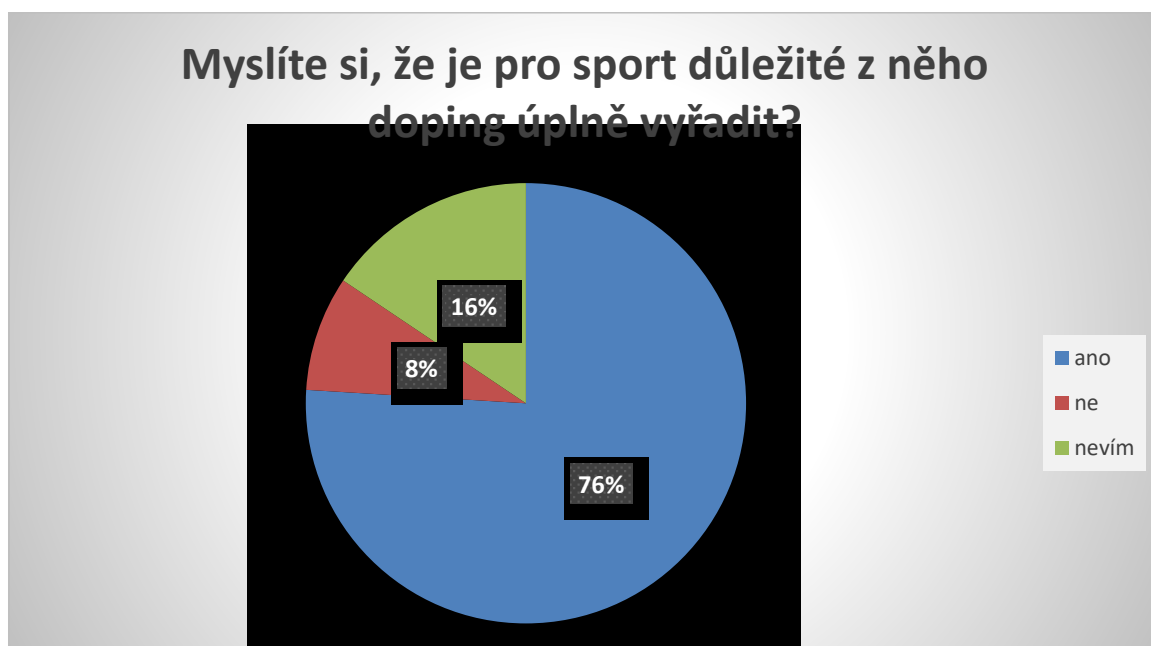
Když sportovci dopují, tak hlavně z důvodu vysokých peněžních zisků z výkonnostního sportu.

Obr.16 Graf výkonnostní sport a peněžní ohodnocení (Zdroj: vlastní zpracování)

Poslední dotazníková otázka byla zaměřená na vyřazení dopingu ze sportu. Zde si 117 respondentů myslí, že je pro sport důležité z něho dopingu úplně vyřadit, 13 respondentů si to ovšem nemyslí a 24 respondentů na otázku neví, jak odpovědět. Je velice polemizující o této otázce pouze přemýšlet v tomto kontextu, bylo by mnohem důležitější, aby se přišlo na způsob, jakým to udělat, a to v dnešním světě, kde se vyvíjejí stále nové metody a dopingové látky, není ovšem úplně jednoduché.

Myslíte si, že je pro sport důležité z něho doping úplně vyřadit?

Obr.17 Graf důležitost vyřazení dopingu ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala problematikou dopingů ve sportu. Bakalářskou práci jsem rozdělila na dvě části, a to na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části jsem se zabývala úvodem do problematiky, vysvětlením významu a seznámením s definicemi. Dále tím, jak doping vznikl ale i jeho průběhem od prvotní historie, a tím pádem i vzniku lidstva a prvních záznamech dopingů přes různá období až k devatenáctému, dvacátému století až k současnosti. Zabývala jsem se hodně také etikou sportu, a to v rámci toho, co se týká samotné etiky sportu, etiky dopingů a etiky boje proti dopingům. Uvedla jsem okrajově seznam zakázaných látek a metod, co se týká dopingů, protože vypisováním všech zakázaných látek bych mohla popsat celou bakalářskou práci, tak jsem pouze uvedla základní skupiny látek a metod, a to jaké nežádoucí účinky na zdravotní stav přináší jejich požívání a používání.

Ke dvěma posledním kapitolám teoretické části bakalářské práce se řadí prevence a kontrola dopingů. Při prevenci dopingů, jsem zařadila všechny možné druhy prevence, na které jsem chtěla poukázat, dále jsem uvedla různé organizace, které se prevencí před dopingem zabývají. Další součástí prevence před dopingem jsem zařadila, jak je dobré působit výchovou na různé vývojová stadia, co se týká sportu, a nakonec jsem poukázala na to, že je také důležité preventivně se zabývat dopingem v rekreačním sportu, kde není hlídaný jako ve sportech vrcholových. U další kapitoly, a to kontrole dopingů jsem se zaměřila na to, jak kontrola probíhá, na její historii, programy a také postihy za doping.

Praktická část bakalářské práce byla zrealizovaná pomocí kvantitativního výzkumu, přesněji dotazníkovým šetřením. Dotazník jsem z veliké části postavila na prevenci dopingů, a na etické názory na doping. Mým hlavním cílem tohoto dotazníkového šetření bylo zmapování názorů respondentů na tuto problematiku s tím, že by mohl dále sloužit k tomu, na co se třeba zaměřit při prevenci dopingů a dále k zamyšlení nad svými vlastními hodnotami.

K cílům dotazníkového šetření jsem sestavila tři hypotézy. První hypotéza pojednává o tom, že většinu respondentů přivedla ke sportu, který vykonávají rodina. Tato hypotéza se mi potvrdila, protože v tomto dotazníkovém šetření přivedla rodina ke sportu 49 % respondentů a 30 % respondentů ke sportu přivedl někdo jiný, nebo oni sami. Tento počet nezahrnuje celých 100 %, protože 21 % respondentů v tomto šetření bylo nesporthovců. Tento výzkum prokázal, že co se týká prevence dopingů má zde veliký přínos výchova a příklad od rodiny, která by se měla na tuto prevenci také výchovou a příkladem podílet.

Druhá hypotéza pojednává o tom, že většina respondentů bude toho názoru, že vrcholoví sportovci dopují hlavně z důvodu peněžního zisku. Tato hypotéza se mi taktéž potvrdila 65 % respondentů zde uvedlo, že s tímto tvrzením souhlasí, nebo spíše souhlasí. S tímto tvrzením nesouhlasilo, nebo spíše nesouhlasilo 29 %. Výkonnostní sportovce k dopingu nemusí podporovat pouze peněžní zisk může to být mnoho dalších faktorů, například chtíč po vítězství, po tom být nejlepší, být slavný a mnoho dalších okolností. Podle mého názoru by bylo dobré zkusit peněžní zisky výkonnostním sportovcům snížit. Když sportovci dopují, moc dobře vědí, že se to může zjistit a nastat jim tak například doživotní zákaz činnosti, s tímto jsou moc dobře seznámeni, a i tak to dělají, proto je zde vidět že nesportují pro samotný sport, ale pouze pro samotné vítězství.

Třetí a tím pádem i poslední hypotéza pojednává o tom, že většina respondentů bude mít povědomí o problematice dopingu. Tato hypotéza se mi taktéž potvrdila, a to přímo 100 %. Tuto otázku jsem zařadila z toho důvodu, že jsem chtěla poukázat na to, že je problematika dopingu opravdu současných problémem, a i když je znám už mnoho let není pouze věcí přežitou. Na jednu stranu je velice dobré, že mají všichni respondenti povědomí o dopingu, a že jsou o této problematice informovaní a mohou tak snadněji předejít tomu, aby se k dopingu uchýlili oni sami. Na druhou stranu je tato informovanost velice špatná, protože pokud k tomu mají i přístup a informace mohou se k dopingu uchýlit sami.

Proti problematice dopingu už bylo zavedeno mnoho opatření a na seznam zakázaných látek a metod se stále přidávají další. Tento problém ovšem přetrvává už vlastně od vzniku vrcholového sportu a stále se nepovedlo ho zastavit. Když tedy nepomáhají různé zákazy, seznamy a poučení je důležité se zde zaměřit na prevenci. Prevence se totiž může zaměřit i na rekreační sportovce, kde dopingové kontroly neexistují. Je hlavně důležité informovat také o tom, jak jsou zdraví škodlivé. Kvůli modernizaci a vývoji dopingových metod a látek v této moderní době. Je hlavně v této problematice důležité zaměřit se na etickou stranu člověka a na prevenci, což může této problematice velice pomoci.

Doufám, že má bakalářská práce bude přínosem hlavně při hledání etických otázek ohledně dopingu a při pomoci v hledání správné prevence, jak se dopingu vyhnout. Mým cílem bakalářské práce bylo hlavně zmapovat etické názory na doping se zaměřením na prevenci před dopingem. Může v ní najít tedy odpovědi člověk, který sám přemýšlí o tom, že se k dopingu uchýlí, tak i například rodič sportujícího dítěte. Oběma těmito skupinám, i mnoha dalším, pomůže k zamyšlení se nad tím, jak se této problematice vyhnout.

Použitá literatura

- ANTIDOPINGOVÝ VÝBOR ČR. Antidoping: Pozitivní dopingové případy v ČR. *Antidoping.cz* [online]. Praha: antidopingový výbor ČR, 2019 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.antidoping.cz/cs/pozitivni-dopingove-pripady-v-cr>
- ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR. *Světový antidopingový kodex: antidopingový program ČOV : kodaňská konference (dokumenty)*. Praha: Český olympijský výbor, 2003, 127 s.
- Evropská antidopingová úmluva*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 1997, [20] s. ISBN (Brož.).
- HNÍZDIL, Jan a Jiří KOLIŠ. *Doping aneb Zákulisí vrcholového sportu*. Praha: Grada, 2000, 152 s. ISBN 8071697761.
- HOGENOVÁ, Anna. *Etika a sport*. Praha: Karolinum, c2000, 119 s. ISBN 8071844993.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.
- MÜLLEROVÁ, Libuše. *Profesní etika ve výuce*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2019, 5 s.
- NEKOLA, Jaroslav. *Prevence dopingu ve sportu: učební texty pro trenérskou školu FTVS UK v Praze*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2008, 115 s. ISBN 9788086317564.
- PAVLÍK, Vojtěch. Krátké zamyšlení nad sportovní etikou. *IDNES.cz* [online]. 2008, [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://vojtechpavlik.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=31401>
- PYŠNÝ, Ladislav. *Doping, zdraví, výkon*. Autor úvodu Miroslav KUČERA. Praha: Karolinum, 1999, 104 s. ISBN 80-7184-813-1.
- PYŠNÝ, Ladislav. *Doping: rizika zneužití: zakázané prostředky v kondičním i vrcholovém sportu*. Praha: Grada Publishing, 2006, 93 s. ISBN 8024717026.
- PYŠNÝ, Ladislav. *Fyziologie a patofyziologie dopingu*. Praha: Karolinum, 2002, 115 s. ISBN 8024605295.

SEKNIČKA, Pavel a Anna PUTNOVÁ. *Etika v podnikání a hodnoty trhu*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5545-8.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada Publishing, 2008, 223 s. Sociologie. ISBN 978-80-247-2562-8

SLEPIČKA, Pavel a Ladislav PYŠNÝ. *Problematika dopingů a možnosti dopingové prevence*. Praha: Karolinum, 2000, 83 s. ISBN 8024602059

SLEPIČKA, Pavel, Irena SLEPIČKOVÁ a Jiří MUDRÁK. *Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018, 180 s. ISBN 978-80-246-3995-6.

Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu. Praha: Antidopingový výbor ČR, 2003, 12 s.

Sport bez dopingů: co by měl sportovec vědět o zákazu dopingů ve sportu. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 1995, 1 složený list, 8 s

WOLFGANG, Huber. *Etika: Základní otázky života*. 2016. Praha: Vyšehrad, 2016. ISBN 978-80-7429-642-0.

Seznam obrázků

- Obr. 1** Graf věku respondentů (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 2** Graf postavení respondentů ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 3** Graf o znalosti dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 4** Graf ovlivnění ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 5** Graf ohledně prevence před dopingem (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 6** Graf doping jako podvádění (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 7** Graf o legalizování dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 8** Graf o dopování při legalizaci dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 9** Graf podpora svěřenců v dopingem (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 10** Graf přemýšlení o dopování (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 11** Graf zařazení dopingu ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 12** Graf o úspěšnosti sportovců s dopingem (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 13** Graf o mediální stránce dopingu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 14** Graf o výhře a dopingem (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 15** Graf motivace ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 16** Graf výkonnostní sport a peněžní ohodnocení (Zdroj: vlastní zpracování)
- Obr. 17** Graf důležitost vyřazení dopingu ve sportu (Zdroj: vlastní zpracování)

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Dotazník

Dotazník

1. Jaké je Vaše pohlaví?
 - a) žena
 - b) muž
2. Jaký je Váš věk?
 - a) 12-18
 - b) 19-26
 - c) 27-35
 - d) 36 +
3. Jaké je ve sportu Vaše postavení?
 - a) jsem trenér/ka
 - b) jsem výkonnostní sportovec
 - c) jsem rekreační sportovec
 - d) žádnému sportu se nevěnuji
4. Víte, co je to doping?
 - a) ano
 - b) ne
5. Kdo Vás nejvíce ovlivnil ve sportu, který děláte?
 - a) rodina
 - b) kamarádi
 - c) tělocvikář
 - d) já
 - e) nesportuji
 - f) jiná...
6. Proběhla u Vás někdy prevence před dopingem? (poučení od trenéra, výchova od rodičů, preventivní programy, výuka ve škole...)
 - a) ano
 - b) ne
7. Pokud u Vás prevence před dopingem proběhla, uveďte jaká.
.....
8. Berete doping ve sportu jako podvádění?
 - a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
9. Myslíte si, že by se měl doping ve sportu legalizovat?
 - a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
10. Pokud by se doping ve sportu legalizoval, dopovali byste?
 - a) ano

- b) ne
 - c) nevím
11. Podporovali byste svého svěřence, kterého trénujete v dopingu? (otázka pouze pro trenéry)
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
12. Přemýšleli jste někdy o tom, že byste dopovali?
- a) ano
 - b) ne
13. Doping ke sportu určitě patří.
- a) souhlasím
 - b) spíše souhlasím
 - c) nevím
 - d) spíše nesouhlasím
 - e) nesouhlasím
14. Sportovci by bez dopingu nebyli tolik úspěšní.
- a) souhlasím
 - b) spíše souhlasím
 - c) nevím
 - d) spíše nesouhlasím
 - e) nesouhlasím
15. Doping je pouze mediální věc, jinak je neškodný.
- a) souhlasím
 - b) spíše souhlasím
 - c) nevím
 - d) spíše nesouhlasím
 - e) nesouhlasím
16. Pokud bych věděl/a, že díky dopingy vyhraji určitě bych dopoval/a.
- a) souhlasím
 - b) spíše souhlasím
 - c) nevím
 - d) spíše nesouhlasím
 - e) nesouhlasím
17. K tomu, že sportují mě motivuje pouze výhra.
- a) souhlasím
 - b) spíše souhlasím
 - c) nevím
 - d) spíše nesouhlasím
 - e) nesouhlasím
18. Když sportovci dopují, tak hlavně z důvodu vysokých peněžních zisků ve výkonnostním sportu.

- a) souhlasím
- b) spíše souhlasím
- c) nevím
- d) spíše nesouhlasím
- e) nesouhlasím

19. Myslíte si, že je pro sport důležité z něho doping úplně vyřadit?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Anotace

Jméno a příjmení:	Daniela Stříteská
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. Tomáš Hubálek, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020
Název práce:	Vybrané etické problémy 21. století Doping ve sportu
Název v angličtině:	Selected ethical problems of the 21st century Doping in sport
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá etickým problémem dopingem ve sportu. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to praktickou a teoretickou část. Teoretická část se skládá z šesti kapitol. První kapitola se zabývá úvodem do této problematiky, druhá popisuje doping v historii a současnosti, třetí se zabývá etikou ohledně dopingu ve sportu, pátá se zabývá prevencí před dopingem a šestá tím, jak je doping kontrolován. Co se týká výzkumu v praktické části, je tvořen anonymním dotazníkovým šetřením a jeho cílem je zmapování názorů na etiku sportu a dopingu.
Klíčová slova:	Doping, etika, sport
Anotace v angličtině	This bachelor work is about etihcal problem, which is doping in sport. Bachelor work is divided on two parts. It's practical and theoretical part. Theroetical part consist of 6 chapters. First chapter deals with introduction about doping in sport, fifth chapter deals prevention against doping and sixth chapter is about how we can control doping. Research in practical part consist of anonymous questinnare and purpouse of this questinnare is find out opinions on ethics in sport and doping.
Klíčová slova v angličtině:	Doping, ethics, sport
Přílohy vázané k práci:	Příloha č. 1 – Dotazník
Rozsah práce:	42 stran + 3 strany přílohy
Jazyk práce:	CZ